

Identifying the Theoretical Framework of Structural and Institutional Approaches to Community-Based Disaster Management using the Meta-Synthesis Method

Homa Vaezi¹ | Ata Ghafari Gilandeh² | Alireza Mohammadi³

1. Department of Geography and Urban Planning, Faculty of Social Sciences, University of Mohagheh Ardabili, Ardabil, Iran.
2. Corresponding Author, Department of Geography and Urban Planning, Faculty of Social Sciences, University of Mohagheh Ardabili, Ardabil, Iran. E-mail: a_ghafarigilandeh@uma.ac.ir
3. Department of Geography and Urban Planning, Faculty of Social Sciences, University of Mohagheh Ardabili, Ardabil, Iran.

Article Info

ABSTRACT

Article type:
Review Article

Article history:

Received: 14 May 2023

Received in revised form:
15 Jul 2023

Accepted: 21 Jul 2023

Available online: 23 Sept
2023

Keywords:

Community-based disaster management, Structural approach, Institutional approach, Quantitative content analysis, Meta-synthesis method.

In the new era, various disasters have cast a shadow on the lives of societies. In fact, today no society can be immune from disaster and its short and long-term consequences. Community-based disaster risk management is used as a new method in disaster management for the participation of all sections of society and is one of the new approaches in the field of risks. From this perspective, reducing the risk of disaster is a goal, and its main strategy is to improve the capacities and resources of vulnerable groups in society and reduce their vulnerability in dealing with future disasters. Sub-approaches of community-based disaster management; include the structural approach and institutional approach. The structural approach emphasizes socio-economic structures and its planning model is supportive. The institutional approach is based on the concept of resilience and its planning model is cooperative. In this research, in order to find, identify and extract the main components of community-based disaster management, the method of qualitative content analysis was used with a descriptive approach and using the meta-synthesis method through library studies, and the purpose of that is to categorize the components and factors of community-based disaster management sub-approaches under the title of structural approach and institutional approach. For this purpose, the components and factors of sub-approaches have been identified and then classified by MAXQDA software. The statistical population of the research consists of scientific research articles published in databases, domestic and foreign publications related to the research subject, from 2000 to 2020. Based on the results, a total of 569 codes were identified in the MAXQDA software environment, of which 324 codes are related to the components of the structural approach and 245 codes are related to the components of the institutional approach of community-based disaster management.

Cite this article: Vaezi, H., Ghafari Gilandeh, A., Mohammadi, A. (2023). Identifying the Theoretical Framework of Structural and Institutional Approaches to Community-Based Disaster Management using the Meta-Synthesis Method. *Geography and Environmental Sustainability*, 13 (3), 105-137. DOI: 10.22126/GES.2023.9094.2656

© The Author(s).

DOI: 10.22126/GES.2023.9094.2656

Publisher: Razi University

شناسایی چهارچوب نظری رویکردهای ساختاری و نهادی مدیریت بحران اجتماع محور با استفاده از روش فراترکیب

هما واعظی^۱ | عطا غفاری گیلانده^۲ | علیرضا محمدی^۳

۱. گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.
۲. نویسنده مسئول، گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران. رایانامه: a_ghafarigilandeh@uma.ac.ir
۳. گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

اطلاعات مقاله	چکیده
<p>نوع مقاله: مقاله مروری</p> <p>تاریخچه مقاله:</p> <p>تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۲/۲۴</p> <p>تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۴/۲۴</p> <p>تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۴/۳۰</p> <p>دسترسی آنلاین: ۱۴۰۲/۰۷/۰۱</p> <p>کلیدواژه‌ها:</p> <p>مدیریت بحران اجتماع محور، رویکرد ساختاری، رویکرد نهادی، تحلیل محتوای کیفی، روش فراترکیب.</p>	<p>در عصر جدید بحران‌های مختلف بر عرصه زندگی جوامع سایه افکنده است. در حقیقت، امروزه هیچ جامعه‌ای نمی‌تواند مصون از بحران و پیامدهای کوتاه و بلندمدت آن باشد. مدیریت بحران اجتماع محور تحت عنوان روشی جدید در مدیریت بحران باهدف مشارکت تمام افراد جامعه به کار می‌رود و یکی از رویکردهای نوین در عرصه مخاطرات می‌باشد. در این نگرش کاهش خطر بحران یک هدف است و راهبرد اصلی آن ارتقا ظرفیت‌ها و منابع گروه‌های آسیب‌پذیر اجتماع و کاهش آسیب‌پذیری آن‌ها در مقابله با بحران‌های آینده می‌باشد. رویکردهای فرعی مدیریت بحران اجتماع محور؛ شامل رویکرد ساختاری و رویکرد نهادی می‌باشد. رویکرد ساختاری به ساختارهای اجتماعی - اقتصادی تأکید دارد و مدل برنامه‌ریزی آن حمایتی است. رویکرد نهادی بر اساس مفهوم تاب‌آوری شکل گرفته و مدل برنامه‌ریزی آن همیارانه می‌باشد. در این پژوهش، جهت یافتن، شناسایی و استخراج مؤلفه‌های اصلی مدیریت بحران اجتماع محور از روش تحلیل محتوای کیفی با رویکرد قیاسی و با بهره‌گیری از روش فراترکیب از طریق مطالعات کتابخانه‌ای استفاده شده است و هدف از آن دسته‌بندی مؤلفه‌ها و عوامل رویکردهای فرعی مدیریت بحران اجتماع محور تحت عنوان رویکرد ساختاری و رویکرد نهادی می‌باشد. برای این منظور، مؤلفه‌ها و عوامل رویکردهای فرعی مدیریت بحران اجتماع محور شناسایی شده و سپس توسط نرم‌افزار MAXQDA طبقه‌بندی گردیده است. جامعه آماری تحقیق متشکل از مقالات علمی پژوهشی چاپ شده در پایگاه‌های داده، نشریه‌های داخلی و خارجی مرتبط با موضوع پژوهش، از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۰ می‌باشد. بر اساس نتایج مجموعاً ۵۶۹ کد در محیط نرم‌افزار شناسایی شد که از آن تعداد ۳۲۴ کد مربوط به مولفه‌های رویکرد ساختاری و ۲۴۵ کد مربوط به مولفه‌های رویکرد نهادی مدیریت بحران اجتماع محور می‌باشد.</p>

استناد: واعظی، هما؛ غفاری گیلانده، عطا؛ محمدی، علیرضا (۱۴۰۲). شناسایی چهارچوب نظری رویکردهای ساختاری و نهادی مدیریت بحران اجتماع محور با استفاده از روش فراترکیب. *جغرافیا و پایداری محیط*، ۱۳ (۳)، ۱۰۵-۱۳۷. DOI: 10.22126/GES.2023.9094.2656

© نویسندگان.

ناشر: دانشگاه رازی

مقدمه

بحران‌ها رویدادهای اغلب طبیعی هستند که خارج از کنترل ما بوده و مردم آسیب‌دیده، قربانیان یک واقعه زیان‌بار هستند (Spurway & Griffiths, 2016: 13). رشد سریع شهرنشینی و برنامه‌ریزی توسعه ضعیف در سطح جهان میزان مواجهه جوامع در مقابل مخاطرات را افزایش داده است؛ همچنین موجب ایجاد مخاطرات جدید و یا تشدید مخاطرات موجود شده که این امر باعث افزایش شدید خسارات ناشی از بروز فجایع شده است (UNISDR, 2015: 9). موانع مختلف از جمله درگیری‌های سیاسی یا اجتماعی، بحران‌های مالی، بیماری‌ها، تخریب محیط‌زیست و بلایای طبیعی، دستیابی به توسعه پایدار را کاهش می‌دهد. به‌خصوص بلایای طبیعی در ترکیب با عوامل دیگر پیامدهای ویرانگری دارد. در نتیجه مدیریت ریسک بلایا برای تحقق توسعه پایدار ضروری است.

بحران‌ها بر سه مؤلفه اصلی توسعه پایدار یعنی جامعه، اقتصاد و محیط‌زیست تأثیر منفی می‌گذارند. کمیسیون جهانی توسعه پایدار (۲۰۱۴) اعلام کرد که تخریب دارایی‌ها و معیشت در بحران‌ها به‌عنوان سدی جهت دستیابی به توسعه است (کریمی و تقی‌لو، ۱۳۹۹). علی‌رغم تلاش‌های صورت گرفته در بسیاری از کشورها برای کاهش خطرپذیری؛ آسیب‌ها، هزینه‌ها و آثار منفی بسیاری از بحران‌ها در حال افزایش است (UNISDR, 2009, 3). بنابراین فقط از طریق برنامه‌ریزی صحیح و استفاده از شیوه‌ها و ابعاد جدید مدیریتی می‌توان از پیامدهای گوناگون و آسیب‌ها و خسارت‌های ناشی از آنها کاست (پورطاهری و همکاران، ۱۳۹۰). از طرفی به دلیل اثرات گسترده بحران‌های احتمالی، وجود یک سیستم سازمانی و تشکیلاتی و مدیریتی از پیش تعریف شده برای مقابله با آنها ضروری است (دراک و هواتمر، ۱۳۸۳: ۴). به‌طور کلی واژه مدیریت بحران از تعریف واضح و مشخصی برخوردار نمی‌باشد (Henstra & McBean, 2005) اما می‌توان استدلال کرد که این مفهوم فرایندی است که شامل فعالیت‌های قبل، حین و بعد از بروز یک حادثه خطرناک می‌باشد و با هدف جلوگیری از بروز بلایای طبیعی، کاهش اثرات آنها و بازیابی انجام می‌گیرد (Ho Park et al, 2019).

امروزه مدیران پیشرو و جدید در زمینه دانش مدیریت بحران تلاش می‌کنند تا از طریق شناسایی زمینه‌های بحران و نقاط آسیب‌پذیر ناشی از آن، اقدامات لازم و مقتضی را برای پیشگیری، آمادگی و کاهش آثار بحران انجام دهند (سجاسی قیداری و همکاران، ۱۳۹۳). نداشتن آمادگی و مقابله‌نکردن مناسب با بحران‌های طبیعی، خسارات سنگینی به ملت‌ها و دارایی‌های آنها وارد می‌کند که بعضاً جبران‌ناپذیر است. از این‌رو، مدیریت بحران می‌تواند این هزینه‌ها را کاهش دهد و جوامع مختلف را در برابر این بحران‌ها ایمن و مصون کند (کمالی و میرزایی، ۱۳۹۶). مدیران بحران، مسئولیت اساسی ایجاد برنامه‌ریزی و اجرای استراتژی‌هایی که منجر به کاهش تلفات جانی و مالی ناشی از مخاطرات طبیعی و تکنولوژیکی می‌شوند را بر عهده دارند (Samuel & Siebeneck, 2019). اگرچه کاهش مخاطرات به نفع جوامع می‌باشد؛ اما در عمل، سرمایه‌گذاری کمی در این زمینه صورت می‌گیرد که علت آن عدم قطعیت در مورد هزینه‌ها و منافع بالقوه آن است. برخی مطالعات نشان می‌دهد که در جوامع انسانی، مکانیزم‌های کاهش مخاطره معمولاً به‌صورت داوطلبانه و از سوی مردم انجام نمی‌گیرد و علت آن نیز این امر می‌باشد که بیشتر مردم تصور می‌کنند که تنها اقدامات پیشگیرانه دولت، باعث ایمنی آنها می‌شود (Noori et al, 2018).

این نگرش حاصل تسلط رویکرد مدرن در سیستم مدیریت بحران می‌باشد. اما آنچه مسلم است این است که امروزه به دلیل ناکارآمدی رویکرد مدرن در زمینه مدیریت بحران که حاصل تسلط دیدگاه بالاب‌پایین است؛ رویکرد جامعه‌محور اصل و رویکردی پذیرفته‌شده در این زمینه می‌باشد (Ratnayake et al, 2020). رویکرد پشتیبانی به‌عنوان رویکردی فرعی مبتنی بر کمک‌های اولیه و امداد و نجات می‌باشد که هم‌زمان با تأسیس سازمان‌های بین‌المللی مانند فدراسیون بین‌المللی جمعیت‌های صلیب سرخ و هلال‌احمر شکل گرفت.

پس از جنگ جهانی دوم و غلبه گفتمان‌های علمی فنی و مکاتب رشد و توسعه و رفتارگرایی برای گریز از آثار مخرب حوادث و بلایا و پیشگیری از بروز چنین فجایعی، راهکارهای علمی و مهندسی به‌عنوان رویکردی پیشگیرانه در مدیریت بحران در اولویت قرار گرفت. این رویکرد تا دهه هشتاد ادامه داشت. از اوایل دهه هشتاد میلادی و با تشدید مشکلات در

بسیاری از کشورها و جوامع در حال توسعه و توسعه نیافته ناشی از شکست برنامه‌های توسعه‌ای نامتوازن و غیرمنطبق با ساختارهای محلی مانند مهاجرت روستاییان، حاشیه‌نشینی شهرها، تراکم جمعیت، ساخت‌وساز غیرقانونی و... بر خسارات و تلفات ناشی از حوادث و بلایا افزوده شد. حوادث و بلایای دهه هشتاد میلادی نشان‌دهنده آن بود که رویکرد پیشگیرانه نیز برای مقابله با بلایا کافی نبوده و اساساً به عوامل و متغیرهای انسانی توجه کافی نشده است. در نتیجه رویکرد جامعه‌محور در مدیریت بحران شکل گرفت که تأکید اصلی آن بر کاهش خطرپذیری محیط فردی و اجتماعی انسان است (محقق، ۱۳۹۱). مدیریت ریسک بلایا مبتنی بر جامعه^۱ یک رویکرد مشارکتی می‌باشد که هدف آن کاهش آسیب‌پذیری و تقویت ظرفیت مردم برای مقابله با بلایا از طریق افزایش تاب‌آوری در سطوح محلی و همچنین به حداقل رساندن رنج انسانی و تسریع دوره بهبودی می‌باشد (Sarabia et al, 2020). در شرایطی که رویکردهای سنتی تاب‌آوری، شرایط بازگشت به گذشته را مورد تأکید قرار می‌دهند، رویکردهای نوین، بر ظرفیت مناطق برای خلق مسیرهای جدید رشد و توسعه دلالت دارند (هدایتی فرد و رزنبلات، ۱۳۹۸) به طور خلاصه رویکردهای شناخته شده در زمینه مخاطرات محیطی و مقایسه آنها در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. مقایسه رویکردهای نظری مخاطرات محیطی (محقق، ۱۳۹۱؛ عبدالمی، ۱۳۹۱: ۶۸؛ مقیمی، ۱۳۹۳: ۱۳۹؛ نوجوان و همکاران، ۱۴۰۰)

رویکرد	رویکرد مدرن	رویکرد توسعه‌ای یا اجتماع محور
رویکرد فرعی	پشتیبانی یا لجستیک	ساختاری
هدف	مقابله با حوادث احتمالی از طریق بسیج امکانات و تجهیزات	تحول اجتماعی ریشه‌دار
ابعاد مورد توجه	فیزیکی و محیطی	محیط طبیعی، ساختار اجتماعی - اقتصادی و نظام حکومتی و دولت
روش شناسی	فن گرا و کمی	اجتماعی و کیفی
مدل برنامه‌ریزی	مدل فرماندهی و کنترل مرکزی	حمایت و جلب مشارکت
راه حل عمده	پذیرش اصل «زندگی با حوادث» و برنامه‌ریزی برای مقابله با آن	حکومت مبتنی بر تعادل ثروت و قدرت، الگوی آموزشی مبتنی بر تعادل اکولوژیک، اتخاذ روش‌های ترکیبی فناوری وارداتی و بومی
محوریت	مقابله/ امداد و نجات	شفاف ساختن شدت آسیب‌پذیری، حمایت از فقرا، ارتقا دانش جوامع درباره مخاطرات
اقدام	ایجاد سیستم‌های هشدار، واکنش فوری، امداد و نجات	کاهش فقر و نابرابری و افزایش دسترسی به منابع و امکانات، اتخاذ تصمیمات درازمدت و میان‌مدت، نگرش ریشه‌ای و اساسی

مدیریت بحران اجتماع محور

در عصر جدید بحران‌های مختلف بر عرصه زندگی جوامع سایه افکنده است. در حقیقت، امروزه هیچ جامعه‌ای نمی‌تواند مصون از بحران و پیامدهای کوتاه و بلندمدت آن باشد. افزایش ظرفیت‌های ساختاری و کارکردی نظام سیاسی جهت پاسخگویی مناسب و عادلانه به نیازها و احتیاجات مردم، عامل مؤثری برای شکل‌دادن به سازه‌های مقاوم مردمی مقابله با بحران است (باباخانی و همکاران، ۱۳۹۲). مدیریت خطر بحران اجتماع محور تحت عنوان روشی جدید در مدیریت بحران با هدف مشارکت تمام افراد جامعه به کار می‌رود و از یکی از رویکردهای نوین در عرصه مخاطرات می‌باشد. این رویکرد

از آن جهت که در برگیرنده مباحث اجتماع محوری است؛ می‌تواند تأثیر زیادی در کاهش آسیب پذیری و در نتیجه آن ارتقا و افزایش پایداری در شهرها داشته باشد؛ بنابراین شناسایی مولفه‌های نظری و کاربردی و استفاده و بهره‌گیری از چارچوب‌های نظری این رویکرد در کاهش اثرات ناشی از مخاطرات طبیعی احتمالی در سطح نواحی شهری و ارتقای پایداری شهری مؤثر می‌باشد (Aberquez & Murshed, 2006: 9). در این نگرش کاهش خطر بحران یک هدف است و راهبرد اصلی آن ارتقای ظرفیت‌ها و منابع گروه‌های آسیب‌پذیر اجتماع و کاهش آسیب‌پذیری آن‌ها در مقابله با بحران‌های آینده می‌باشد. به طور خلاصه، در رویکرد اجتماع محور مدیریت خطر؛ مواردی نظیر مشارکت اجتماعی و ظرفیت‌سازی مورد توجه قرار می‌گیرد که در آن اقدامات مبتنی بر جوامع به عنوان جایگزین رویکرد سیاست‌های استاندارد مطرح است (رفیعیان و همکاران، ۱۳۹۰). رویکردهای فرعی مدیریت بحران اجتماع محور؛ شامل رویکرد ساختاری و رویکرد نهادی می‌باشد. رویکرد ساختاری به ساختارهای اجتماعی - اقتصادی تأکید دارد و مدل برنامه‌ریزی آن حمایتی است. رویکرد نهادی بر اساس مفهوم تاب‌آوری شکل گرفته و مدل برنامه‌ریزی آن همیارانه می‌باشد (نوجوان و همکاران، ۱۴۰۰). مدیریت بحران اجتماع محور با بهره‌گیری از رویکردهای مشارکتی؛ جهت افزایش ظرفیت جوامع، به عنوان تأکید اصلی رویکرد نهادی و تمرکز بر ریشه‌یابی علل آسیب‌پذیری، به عنوان تأکید اصلی رویکرد ساختاری؛ دستیابی به توسعه پایدار را به منزله هدف نهایی خود مورد تأکید قرار داده است (فیروزپور و همکاران، ۱۳۹۵).

رویکرد ساختاری

نظریه برنامه‌ریزی حمایتی (وکالتی)، ریشه در سنت بسیج اجتماعی برنامه‌ریزی داشت. در این مدل، اندیشه منافع عمومی به عنوان اساس جریان برنامه‌ریزی رد می‌شود و به جای آن حضور طیف گسترده‌ای از گروه‌های جامعه با منافع و اهداف مختلف و گاه متضاد، به رسمیت شناخته می‌شود (Davidoff, 1965). مدل برنامه‌ریزی حمایتی از طریق حضور گسترده گروه‌های محروم در مکانیسم برنامه‌ریزی، به دنبال غلبه بر مشکلات شهری مدرن، فقر و تبعیض نژادی است (Healey, 1997: 14). تفکر مبتنی بر ساختار در عرصه مدیریت بحران بر این مسئله تأکید دارد که قید و بندهایی را که افراد و جوامع به صورت نهادهای اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، درمانی، محیطی و سازمانی، برای خود ایجاد کرده‌اند یا بر آنها تحمیل و اجرا شده است، مورد ارزیابی قرار دهند و تأثیر آنها را در کاهش مخاطرات و کاهش آسیب‌پذیری ارزیابی کنند (Ferrier & Haque, 2003).

بر مبنای این دیدگاه، برای مثال تفسیر مارکسیستی از کاهش مخاطرات و آلام؛ در نظر گرفتن و مهار دو عامل قدرت و ثروت افراد و جامعه برای فراهم‌سازی و دسترسی به منابع است تا به کارگیری علم و فناوری. تفسیر لیبرالیستی از کاهش مخاطرات و آلام، آزادی دو عامل قدرت و ثروت افراد و جوامع برای استفاده بیش از حد از منابع در محیط و جوامع است که البته به کارگیری علم و فناوری نیز در راستای دستیابی به چنین هدفی کارسازی دارد. مدیریت مبتنی بر ساختار، یک روش مدیریتی مبتنی بر کاهش مخاطرات است که در آن اقدامات پیشگیری و کاهش ضررهای ناشی از مخاطرات و همچنین اقدامات ضروری اداری، قانونی و فنی در مراحل پیش از وقوع مخاطره انجام می‌گیرد. اقدامات مؤثر به هنگام مواجهه با یک حادثه و نیز امکان توسعه سیستم مدیریت در سایه تجربیات به دست آمده از کارکردهای دیگر آن به شمار می‌رود. مدیریت مخاطره مبتنی بر ساختار موضوعاتی چون برنامه‌ریزی منطقه‌ای و در خصوص پیش‌بینی‌های مبتنی بر سیستم‌های جغرافیایی، داده‌ها و تکنولوژی فضای، ژئومورفولوژی، اقلیم و بیولوژی را شامل می‌شود (مقیم، ۱۳۹۳: ۱۵۸).

دیدگاه ساختارگرایی به مقدار زیادی بر مبنای مطالعات دانشمندان علوم اجتماعی تکامل یافت و با تجربه‌ای نو از کشورهای جهان سوم آغاز گردید. این دیدگاه از طریق رابطه بین مخاطرات محیطی و توسعه نیافتگی و وابستگی اقتصادی جهان سوم القا شده است (نوجوان و همکاران، ۱۳۹۵). در این دیدگاه کاهش خطر بحران یک هدف می‌باشد و راهبرد اولیه آن افزایش ظرفیت‌ها و منابع اقشار آسیب‌پذیر جامعه و کاهش آسیب‌پذیری آنها در مقابله با بحران‌های آینده است (مطهری و رفیعیان، ۱۳۹۵). جدول ۲، تعدادی از تحقیقات داخلی و خارجی صورت گرفته در زمینه رویکرد ساختاری مدیریت بحران اجتماع محور را نشان می‌دهد.

جدول ۲. پیشینه تحقیق مرتبط با رویکرد ساختاری مدیریت بحران اجتماع محور

نویسندگان/سال	عنوان	نتایج
Omena Monte et al (2021)	ترمینولوژی مخاطرات و بلایای طبیعی: مطالعه موردی برزیل	تعداد بحران‌ها در کشورهای در حال توسعه به طور پیوسته در حال افزایش می‌باشد و علت آن توسعه تاریخی ساختار آنها بر اساس خصوصیات همگون اقتصاد ضعیف، شرایط اجتماعی، فرهنگی و سیاسی آنها می‌باشد که باعث افزایش آسیب‌پذیری و فرار گرفتن در معرض مخاطرات محیطی متعدد می‌شود
Chelleri & Baravikova (2021)	درک معانی و اصول تاب‌آوری شهری در سراسر اروپا	تبیین تاب‌آوری در برابر تهدیدات در واقع شناخت نحوه تأثیرگذاری ظرفیت اجتماعی، اقتصادی، نهادی، سیاسی، اجرایی و جوامع شهری در افزایش تاب‌آوری و شناسایی ابعاد مختلف در شهرهاست
Huck et al (2020)	جریان اصلی انعطاف‌پذیری در سیاست‌گذاری شهری؟ مورد مطالعه کریستچرچ و روتردام	برای رسیدگی به چالش‌های شناسایی شده در زمینه توسعه استراتژی‌های تاب‌آوری اعمال تغییرات رسمی ضروری می‌باشد (به‌عنوان مثال تغییر در قانون رویه و سیاست‌گذاری ملی)
Lixin et al (2013)	مدیریت بحران اجتماع محور، بررسی اجمالی فرایند آن در کشور چین	تأکید بر شاخص‌های نهادهای غیردولتی، آموزش جامعه در برابر بحران‌ها، تولید و انتقال دانش، ایجاد سازمان‌ها و تعریف عملکرد سازمانی آنها در برابر بلایا و بحران‌ها ضروری می‌باشد
پودینه و همکاران (۱۴۰۱)	واسنجی جایگاه سازمان‌های مدیریت بحران در افزایش تاب‌آوری شهری، مطالعه موردی: شهر زابل	ضرورت برنامه‌ریزی بلندمدت در زمینه‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، کالبدی، ساختاری، مدیریتی و زیست‌محیطی در سیستم مدیریت بحران وجود دارد
حقوقی و همکاران (۱۳۹۷)	بررسی تطبیقی ساختار مراکز مدیریت بحران در ایران و آمریکا	شش وظیفه برای مدیران بحران ذکر می‌شود که عبارت‌اند از: برنامه‌ریزی، جلب مشارکت مردمی، سازماندهی، به‌کارگیری نیروی انسانی، رهبری و نظارت و نتیجه می‌گیرند که همه‌دانش مدیریت بحران و چهار رکن اصلی آن در درون این وظایف جای دارند
خدابنده‌لو و علیدوستی (۱۳۹۴)	طراحی ساختار اجرایی عملیات مدیریت بحران در مراکز و سازمان‌های مختلف	اصول و عواملی که باید در طراحی ساختار مدیریت بحران در نظر گرفته شوند شامل: تعیین سطوح عملیاتی در طراحی ساختار مدیریت بحران، طراحی ساختار و تعریف ارتباطات درون و بین سطوح و تعیین وظایف سطوح مختلف می‌باشد
مقیم (۱۳۹۳: ۱۳۲)	کاهش مخاطرات	افزایش مخاطرات جوامع و افراد، بیشتر به خاطر توسعه‌نیافتگی موزون، ساختار سکونتگاهی محدودکننده، وابستگی بسیار زیاد به اقتصاد بیرونی، ساختار اجتماعی ناکارآمد و منفعل، نظام حکومتی خودکامه، ساختار آموزشی و فرهنگی منفعل و غیرپویا، محیط طبیعی حساس و شکننده و مهم‌تر از همه، به حاشیه رانده شدن افراد فقیر در متن طرح‌ها و اقدامات ساختاری
رضانزاده و بدری (۱۳۹۳)	تبیین ساختارهای اجتماعی - اقتصادی تاب‌آوری جوامع محلی در برابر بلایای طبیعی با تأکید بر سیلاب در حوزه گردشگری چشمه کلیله تنکابن و سردآبرود کلاردشت	عوامل فردی، اجتماعی - فرهنگی و شایستگی جوامع همراه با عوامل زیرساختی بیشترین تأثیر را در ارتقا و بهبود تاب‌آوری ساکنین دارند

رویکرد نهادی

از زمانی که طرح هیوگو در راهبرد بین‌المللی کاهش سوانح سازمان ملل متحد^۱ تصویب شد؛ در فرایند برنامه‌ریزی برای کاهش خطرهای ناشی از بلایا، علاوه بر کاهش آسیب‌پذیری، به طور چشمگیری به ارتقا و بهبود تاب‌آوری در جوامع نیز توجه گردید (Mayunga, 2007). تأکید گزارش دبیرخانه راهبرد بین‌المللی کاهش بحران سازمان ملل متحد، بر تاب‌آوری در برابر بلایا، به منزله یکی از اجزای مهم توسعه پایدار از یک سو و قرار کاهش فقر، ایجاد توسعه پایدار و برخورداری مردم محلی از برابری در دستیابی به امکانات توسعه‌ای در میان اهداف اصلی این رویکرد از سوی دیگر، وجود

ارتباطات متقابل میان اهداف توسعه پایدار و رویکرد اجتماع‌محور در مدیریت بحران و نیز لزوم بهره‌گیری از آن در نظام مدیریت بحران کشور را بیش‌ازپیش نمایان می‌سازد (جهانگیری و همکاران، ۱۳۸۷).

همان‌طور که پیش‌تر ذکر شد؛ مدل برنامه‌ریزی رویکرد نهادی برنامه‌ریزی همیارانه می‌باشد. ایده فرایند برنامه‌ریزی همیارانه، تبادل نظر نامحدود و مبتنی بر دموکراسی است (Sager, 2006). بر اساس این مدل دینفعان با منافع مختلف برای تهیه برنامه، بدون سرپرستی نهادهایی که به طور سنتی فرایندهای برنامه‌ریزی را کنترل می‌نمودند، با یکدیگر همکاری کنند (Margerum, 2002). امروزه؛ در جوامع بحران‌زده توجه زیادی به ظرفیت‌های نهادی جهت بازگشت به حالت اولیه و بازیابی با حداقل بهره‌گیری از کمک‌های خارجی معطوف می‌شود که این موضوع موجب تأکید بر ایجاد تغییراتی در فرهنگ کاری کاهش خطرات دارد که بر تاب‌آوری بیش از آسیب‌پذیری تأکید دارد (Mayunga, 2007). نهاد فرایندی است که در آن ارزش بیرونی به ارزش درونی تبدیل می‌شود. نهادها چه در گذشته و چه در زمان حال همواره مورد توجه بوده‌اند. رویکرد نهادی به ارائه گزاره‌هایی در مورد علل و نتایج نهادهای سیاسی می‌پردازد؛ و به ارزش‌های سیاسی لیبرال - دموکراسی اعتقاد دارد. حامیان این رهیافت، قواعد و رویه‌های قانونی را به‌عنوان متغیر اساسی مستقل و کارکرد و سرشت دموکراسی‌ها را به‌عنوان متغیر وابسته در نظر می‌گیرند و معتقدند این قواعد است که رفتار را تجویز می‌کند (حقیقت، ۱۳۸۷: ۱۹۸).

در واقع نهادها به‌عنوان رکن سوم توسعه پایدار، معمولاً دارای منابع و توانایی‌هایی هستند که تعامل بین افراد، شرکتها و دیگر موجودیت‌های جامعه را ساختار بندی می‌کنند (حشمتی جدید و همکاران، ۱۳۹۹). نهادها سامانه‌ای از هنجارها هستند که روابط افراد با یکدیگر را قانونمند و منظم می‌کنند و همچنین تعریف می‌کنند که روابط افراد چگونه باید باشد (محمدیان و شهسواری، ۱۳۹۷). در حقیقت ساختار نهادی در سطح محله‌ای شکل می‌گیرد که از آن به مدیریت محله‌ای می‌توان نام برد. مدیریت محله‌ای، ساختار نهادی متشکل از نهادهای رسمی و غیررسمی و نمایندگان منتخب اجتماع محلی در سطح محله است که باهدف اداره، هدایت، کنترل، نظارت و ارزیابی توسعه شکل می‌گیرد (پورعاشور، ۱۳۹۰: ۱۴). جدول ۳، تعدادی از تحقیقات داخلی و خارجی صورت گرفته در زمینه رویکرد نهادی مدیریت بحران اجتماع‌محور را نشان می‌دهد.

جدول ۳. پیشینه تحقیق مرتبط با رویکرد نهادی مدیریت بحران اجتماع‌محور

نویسندگان/سال	عنوان	نتایج
Sharma et al (2022: 143)	رویکرد جامعه‌ای نسبت به تاب‌آوری در برابر بلایا	مشارکت جامعه برای اجرای برنامه کاهش خطر فاجعه در سطح محلی حیاتی است و تنها زمانی امکان‌پذیر می‌باشد که مردم محلی مالک برنامه باشند و مشارکت مستمر در فعالیتهای DRR ^۱ نشان دهند. مشارکت جامعه در کاهش خطر پیش از فاجعه و همچنین در فرایند واکنش و بازیابی پس از بلایا مهم است. این تحقیق استدلال می‌کند که استفاده از دانش محلی (LK) در CBDRR ناکافی است. نتایج نشان می‌دهد که رویه فعلی به دلیل موانعی همچون رویکرد فعلی به مشارکت جامعه، محدودیت‌های مالی و ظرفیت دینفعان خارجی، ادغام و به اشتراک‌گذاری اطلاعات و نگرش سهامداران خارجی نسبت به LK؛ فرصت محدودی را برای گنجاندن LK فراهم می‌کند. در CBDRR، دوگانگی قوی بین دانش محلی و علمی حفظ می‌شود.
Sakic Trogrlic et al (2022)	چرا کاهش خطر بلایا مبتنی بر جامعه از دانش محلی یاد نمی‌گیرد؟ تجربیات مالاوی	خطر درک شده از فاجعه نقش مهمی در تأثیرگذاری بر رفتار انطباقی دارد؛ بنابراین، مداخلات کاهش خطر بلایا را می‌توان از مشاوره محلی فراگیر در طول برنامه‌ریزی و اجرای مداخلات کاهش خطر با در نظر گرفتن خطر درک شده توسط مردم محلی بهره برد. اگر مداخلات کاهش ریسک طراحی شده توسط دولت مرکزی با ریسک درک شده مردم محلی همسو نباشد، اجرای این مداخلات؛ خطر درک شده را به میزان قابل توجهی کاهش نمی‌دهد.
Haque & Fatema (2022)	کاهش خطر بلایا برای چه کسانی؟ شکاف بین برنامه مدیریت فاجعه به طور متمرکز و درک خطر و سازگاری مردم	مدیریت اضطراری تحت رهبری دولت، به دلیل ایجاد محدودیت‌های بوروکراتیک زمانی و مالی، مانع از تلاش‌های ارتباطی می‌شود و به قطع ارتباط بین مردم، نمایندگان جامعه و آژانس‌های اضطراری کمک می‌کند.
Satizabal et al (2022)	قدرت ارتباطات: مرور محدودیت‌های مشارکت جامعه برای کاهش خطر بلایا	

ادامه جدول ۳.

نویسندگان/سال	عنوان	نتایج
Abul Kalam Azad et al (2020)	مدیریت بلایا مبتنی بر جامعه و ویژگی‌های برجسته آن: رویکردی سیاستی برای کاهش خطر مردم محور در بنگلادش	افزایش تاب‌آوری جوامع برای دستیابی به هدف مدیریت خطر، با پذیرش مالکیت برای برنامه‌های کاهش آسیب‌پذیری و مشارکت فعالانه در استراتژی‌های کاهش ریسک در سطوح مختلف، میسر است. فعالیت‌های آمادگی در برابر بلایا مبتنی بر جامعه نقش مهمی در توسعه ظرفیت سازگاری و انعطاف‌پذیری آنها در برابر بلایا ایفا می‌کند.
Lambert & Scott (2019)	استراتژی‌های بین‌المللی کاهش خطر بلایا و مردمان بومی	از جمله راهبردهای اساسی DRR برای جوامع بومی می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: مشوق‌های فرهنگی مناسب، جمع‌آوری داده‌های مناسب و اخلاقی، تصدیق شیوه‌های بومی استفاده از زمین، استفاده از زبان بومی، رهبری و نهادهای محلی، همکاری محترمانه، پذیرش رویکردهای بومی، همکاری اخلاقی و با احترام با این جوامع، و در صورت لزوم، به‌کارگیری دانشی که در اختیار دارند.
Tanwattana (2018)	سیستماتیک کردن مدیریت خطر بلایا مبتنی بر جامعه (CBDRM) مطالعه موردی جامعه مستعد سیل شهری در منطقه بالادست تایلند	در این مطالعه موردی محدود از سه جامعه مستعد سیل، مشخص شد که برخی از آنها توانایی مقابله برای سازماندهی و مدیریت وضعیت را برای اطمینان از ایمنی خود توسعه داده‌اند. آنها راه‌حل‌های خود را برای کاهش خطر ناشی از سیل به جای اینکه منتظر بمانند و کاملاً به حمایت دولت وابسته باشند، ابداع کرده‌اند که آن تشکیل سازمان مدیریت خطر بلایا (CBDRM) به منظور ارتقای سیستم CBDRM می‌باشد. در این میان حضور بازیگران کلیدی در جامعه و نحوه مشارکت منجر به تفاوت‌های تجربی در سطح موفقیت عملکردها در مطالعات موردی شد.
Osti (2006)	اشکال مشارکت اجتماعی و نقش ضروری آنها در مدیریت خطرات طبیعی	مخاطرات ممکن است به طور کامل قابل پیشگیری و جلوگیری نباشند ولی می‌توان آثار آنها را از طریق اتخاذ سیاست‌های مطلوب مناسب و همچنین عملکردهای اجتماعات محلی کاهش داد.
حبیب‌پور گنابی و کاری جعفری (۱۳۹۹)	مطالعه جایگاه سازمان‌های مردم‌نهاد در مدیریت بحران شهر تهران	نتایج یافته‌ها نشان می‌دهد که سمن‌های عرصه مدیریت بحران، در مدیریت بحران مؤثر نیستند. دلایل این امر را می‌توان مقولاتی مانند نبود نیروهای متخصص، فقدان برنامه بلندمدت و راهبردی، تعداد زیاد سازمان‌های متولی، وابستگی بیش از حد به دولت و نبود نظام منسجم توضیح داد.
کریمی و تقی‌لو (۱۳۹۹)	مدیریت بحران اجتماع محور راهی به سوی توسعه پایدار	توانایی کشورها در رویارویی با خطرات، ارتباط زیادی به سیاست مدیریت بحران دارند. به‌منظور بهبود امور اقتصادی، اجتماعی و کاهش نابرابری‌های موجود در جامعه، توسعه روحیه همکاری و ایجاد انگیزه مشارکت در بین مردم، یکی از راه‌های روشن تشخیص داده شده است.
سواری و اسکندری دامنه (۱۳۹۸)	نقش مدیریت مشارکتی در توانمندسازی جوامع محلی در مقابله با خشکسالی در جنوب استان کرمان	نتایج نشان داد که رابطه مثبت و معنی‌داری بین مؤلفه‌های مدیریت مشارکتی با توانمندسازی وجود دارد. علاوه بر این، محدودیت‌های مدیریت مشارکتی در بین جوامع محلی را می‌توان در عامل‌های موانع انگیزشی و نیازسنجی، موانع اقتصادی و اعتمادی، موانع برنامه‌ریزی، موانع ارتباطی و آموزشی و موانع اطلاع‌یابی خلاصه کرد.
رفعیان و مطهری (۱۳۹۱)	طراحی مدلی برای مطالعه رویکرد مدیریت ریسک بحران اجتماع محور مطالعه موردی طرح دوام (داوطلبین واکنش اضطراری محلات)	دوام (داوطلبین واکنش اضطراری محلات) از جمله روش‌های نوینی است که در عرصه مدیریت بحران در سال‌های اخیر با تکیه بر ساختارهای اجتماعی متناسب با مدیریت بحران به اجرا درآمده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد؛ به جز مؤلفه انسجام در سطح گروه دوام، مؤلفه‌های مسئولیت‌پذیری و همچنین نحوه مدیریت و سازماندهی این گروه با شاخص‌های ادراکی و رفتاری مدیریت ریسک بلایا، ارتباط معنی‌دار دارند.

مواد و روش‌ها

در این پژوهش، جهت یافتن، شناسایی و استخراج مؤلفه‌های اصلی مدیریت بحران اجتماع محور از روش تحلیل محتوای

کیفی با رویکرد قیاسی و با بهره‌گیری از روش فراترکیب از طریق مطالعات کتابخانه‌ای استفاده شده است و هدف از آن دسته‌بندی مؤلفه‌ها و عوامل رویکردهای فرعی مدیریت بحران اجتماع محور تحت عنوان رویکرد ساختاری و رویکرد نهادی می‌باشد. برای این منظور، مؤلفه‌ها و عوامل رویکردهای فرعی مدیریت بحران اجتماع محور شناسایی شده و سپس از طریق آنالیز توصیفی^۱ و آنالیز الگویی^۲ توسط نرم‌افزار MAXQDA طبقه‌بندی گردیده است. جامعه آماری در این مطالعه متشکل از اسناد علمی پژوهشی چاپ شده در نشریه‌های خارجی و داخلی مرتبط با موضوع تحقیق، از سال ۲۰۰۰ تا سال ۲۰۲۰ می‌باشد. معیار اندازه نمونه آماری در این تحقیق کفایت تئوریک می‌باشد. به این معنی که با مطالعه منابع بیشتر؛ دیگر معیار و شاخص جدیدی در این زمینه نباشد. روش نمونه‌گیری در این مطالعه به صورت غیر تصادفی است. ابزار گزینش اسناد علمی انتخاب شده با روش کسپ^۳ می‌باشد. بنابراین فرایند نمونه‌گیری در روش فراترکیب با مقالاتی که اولویت بالاتر دارند در متدولوژی کسپ شروع شده و با رسیدن به اشباع نظری پایان می‌پذیرد. برای سنجش پایایی پژوهش از ضریب کاپا کوهن استفاده شده است (جدول ۴). این ضریب که با درصد بیان می‌شود، چنانچه مقداری بیش از ۶۰٪ داشته باشد قابل قبول بوده و دارای اعتبار است. (Gwet, 2014: 26).

جدول ۴. جدول توافقی در محاسبه آمار کاپا (رشنودی و همکاران، ۱۳۹۸)

		کدگذار ۱		
		بله	خیر	جمع
کدگذار ۲	بله	A	B	M ₁
	خیر	C	D	M ₀
	جمع	N ₀	N ₁	N

جدول ۴، جدول توافقی در محاسبه آمار کاپا را نشان می‌دهد. پارامترهای A و B نشان‌دهنده توافق و پارامترهای C و D نشان‌دهنده عدم توافق میان دو متن یا کدگذار است. رابطه ۱ نشان‌دهنده ضریب کاپا کوهن می‌باشد:

$$\text{کاپا} = \frac{p_o - p_e}{1 - p_e} \quad \text{رابطه ۱}$$

که در آن P_o، میزان توافق مشاهده شده و P_e، میزان توافق مورد انتظار است. مقدار کاپا، عددی بین صفر تا یک می‌باشد و هرچه مقدار آن به یک نزدیک‌تر باشد؛ نشان از توافق بیشتر بین مرورگران می‌باشد (حاجی پور و همکاران، ۱۳۹۵). این ضریب، ثبات و همبستگی نمرات بین مشاهده‌کنندگان یا ارزیابان مختلف یک موضوع را می‌سنجد (Downing, 2004). در این پژوهش ضریب کاپا برای مولفه‌های رویکرد ساختاری مدیریت بحران اجتماع محور ۰/۷۵۱ و برای مولفه‌های رویکرد نهادی مدیریت بحران اجتماع محور ۰/۷۶۵ محاسبه شد که نشان‌دهنده توافق بالا بین مرورگران می‌باشد. همچنین جهت سنجش روایی تحقیق از نظر خبرگان بهره گرفته شده است. در پژوهش حاضر جمعاً ۱۲۰ سند به عنوان نمونه انتخاب شده است که ۶۲ منبع برای احصا کدهای رویکرد ساختاری و ۵۸ منبع برای احصا کدهای رویکرد نهادی مورد مطالعه قرار گرفته و تمامی منابع و مؤلفه‌ها توسط خبرگان مورد تأیید قرار گرفته است.

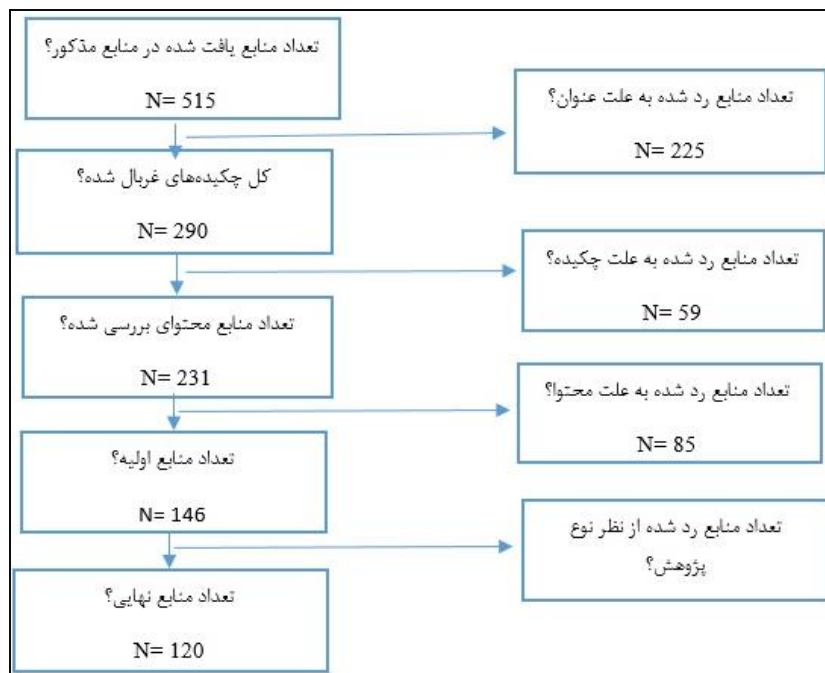
مراحل روش فراترکیب: در روش فراترکیب پژوهشگر باید بازنگری دقیقی را نسبت به سند مورد مطالعه انجام دهد و در نهایت یافته‌های تحقیقات پیشین را با یکدیگر ترکیب کند. سندلوسکی و باروسو یک الگوی هفت مرحله‌ای را برای این منظور ارائه کرده‌اند (Sandelowski et al, 2007).

گام اول؛ تنظیم سؤال تحقیق: اولین سؤال برای آغاز فراترکیب، چه چیزی^۴ می‌باشد. در تحقیق حاضر چهارچوب نظری رویکردهای ساختاری و نهادی مدیریت بحران مورد سؤال قرار گرفته است. در ادامه سؤال‌هایی همچون چه وقت^۵، چه کسی^۶

1. Descriptive Analysis
2. Pattern Coding
3. CASP (Critical Appraisal Selection Process)
4. What
5. When
6. Who

و چگونه^۱ طرح می‌گردد.

گام دوم؛ بررسی اسناد به شکل نظام‌مند: در این گام پژوهشگر به جستجوی نظام‌مند مقالات منتشر شده در نشریه‌های علمی مختلف می‌پردازد. پژوهشگر، واژگان کلیدی مرتبط را برمی‌گزیند و با جستجو، مقالات منتخب را مشخص می‌کند. گام سوم؛ جستجو و گزینش منابع مناسب: بدین منظور اسناد منتخب چندین مرحله مورد بازبینی و مطالعه قرار می‌گیرد. محقق در هر بازبینی تعدادی از اسناد را رد می‌کند. این عمل با استفاده از روش کسپ^۲ انجام می‌گیرد. بر اساس متدولوژی کسپ اهداف تحقیق، منطبق تحقیق، طرح تحقیق، نمونه‌گیری، جمع‌آوری داده‌ها، دقت در تجزیه و تحلیل، بیان واضح یافته‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد (شکل ۱).

شکل ۱. خلاصه‌ای از فرایند فیلتر منابع

نتایج

گام چهارم؛ استخراج نتایج: پس از گزینش اسناد، نوبت استخراج کدها از متون است. استخراج کدها با در نظر گرفتن سؤال تحقیق انجام می‌پذیرد. سؤال تحقیق حاضر عبارت است از:

چهارچوب نظری رویکردهای ساختاری و نهادی مدیریت بحران اجتماع محور کدام است؟

در پژوهش حاضر مجموعاً ۵۶۹ کد در محیط نرم‌افزار مکس کیو دی ای شناسایی شد که از آن تعداد ۳۲۴ کد مربوط به مولفه‌های رویکرد ساختاری و ۲۴۵ کد مربوط به مولفه‌های رویکرد نهادی مدیریت بحران اجتماع محور می‌باشد. در میان کدهای شناسایی شده در رویکرد ساختاری؛ نحوه ارتباطات درون و برون‌سازمانی (۱۹ ارجاع)، شرح وظایف سازمان‌های مرتبط (۲۰ ارجاع)، تخصیص اعتبارات تقویت لجستیکی (۱۴ ارجاع)، بهره‌گیری از روش‌های نوین مدیریت (۱۸ ارجاع)، کارایی حمل‌ونقل شهری (۱۷ ارجاع)، تدوین مقررات ایمنی و نظارت بر نحوه اعمال آنها (۱۳ ارجاع)، پناهمگاه‌های اولیه اس‌تاندارد (۱۵ ارجاع)، ظرفیت سرمایه‌های اجتماعی (۲۲ ارجاع)، وضعیت پایداری و ثبات اقتصادی (۱۴ ارجاع) و مکان‌یابی کاربری‌های حساس، حیاتی و مهم شهر (۱۲ ارجاع)، در زمره مهم‌ترین کدهای شناسایی شده بودند. در رویکرد نهادی نیز کیفیت آموزش‌های مدیریت بحران (۱۶ ارجاع)، بهره‌گیری از مشارکت مردم در طرح‌های مقابله با بلایا (۱۷ ارجاع)، تمایل افراد به حل مشکلات یکدیگر (۱۲ ارجاع)، اعتماد به اقدامات مسئولین شهری (۲۲ ارجاع)، تمایل به شرکت در تصمیم‌گیری‌های مربوط به

1. How

2. CASP (Critical Appraisal Skills Programme)

محل (۱۸ ارجاع) و نگرش به شهر به مانند خانه خود (۱۳ ارجاع) از مهم ترین کدها به شمار می روند. گام پنجم؛ تجزیه و تحلیل: در این مرحله یافته های کیفی با هم ترکیب می شود. بدین منظور؛ ابتدا همه عوامل مستخرج از مطالعات به عنوان یک کد شناسایی می شود، سپس با مدنظر قراردادن مفهوم هر کد، آن ها در مفهومی مشابه دسته بندی می گردد. به این صورت تم های پژوهش تشکیل می شود. معیار دسته بندی این کدها بر اساس میزان مشابهت کدهای مختلف با یکدیگر می باشد. در جدول ۵ نمونه ای از کدگذاری در مطالعات مربوط به رویکرد ساختاری و در جدول ۶ نمونه ای از کدگذاری در مطالعات مربوط به رویکرد نهادی ارائه شده است. در هر تم تعدادی کد به عنوان نمونه آورده شده است.

جدول ۵. طبقه بندی کدها، تم ها و مقوله های مربوط به رویکرد ساختاری

مقوله ها	تم	کد	منابع
مسائل مدیریتی	تشکیل تیم مدیریت بحران محلی با حضور افراد مطلع محل، نحوه ارتباطات درون و برون سازمانی و همگرایی شبکه ای، برقراری نظم و امنیت	مدیریت یکپارچه - شاخص های ارتباط یا اتصال (بخش های مختلف سیستم سازمانی و نهادها) - تنوع سطوح سازمانی و ارتباطات میان سازمان - ظرفیت پویایی، سازگاری و تطبیق پذیری سازمانی - هماهنگی بین سازمان های درگیر در بحران - استقبال از همکاری اجتماع محلی در فرایند مدیریت سوانح - مدیریت خطر بحران با نگرش مردم مدار و توسعه محور - تحقق ارزیابی و بازنگری خدمات کاهش خطر در سطح محلی - مدیریت و مالکیت عمومی پروژه های کاهش خطر - ارتقا ظرفیت ها و منابع گروه های آسیب پذیر اجتماع محلی در مقابله با بحران ها - تشکیل و تقویت گروه های اجتماعی نظیر دوام به عنوان سیاست های مدیریتی - گردآوری افرادی که توانایی و ظرفیت فکری، روحی و جسمی در شرایط بحرانی دارند - ارتباط مستقیم بین سرعت تصمیم گیری و سرعت کنترل و برقراری نظم... سنجش فوریت و اولویت تهدید - تهیه نقشه ریزپهنه بندی برای نواحی مختلف شهر و بافت های شهر - ارزیابی آسیب پذیری و آسیب رسانی تأسیسات زیربنایی موجود در بافت های شهر - تحقیق و پژوهش در خصوص پیش بینی زمان و مکان، نوع و بزرگی سوانح طبیعی، تشکیل کمیته های اجرایی - انتخاب اعضای کمیته اجرایی - جمع آوری اطلاعات و آمار ضروری - تدوین خط مشی های بهینه - تصویب خط مشی های مدون - پیش بینی - شرح وظایف سازمان ها - تحکیم روابط نهادها و سازمان های مختلف - گزارش مستمر وضعیت بحران - ارائه راهکارهای بهینه در مورد نحوه عملیات - ایجاد هماهنگی بین کارکنان - اطلاع رسانی و هشدارهای لازم - آموزش و برنامه ریزی به منظور افزایش میزان آمادگی در زمان بحران - پراکندگی بخش سیاست گذاری و تصمیم گیری...	Feliciotti et al (2016), Barthel et al (2013: 15), Schmidlein et al (2011), Berno (2017), Aijazi & Panjwani (2015), Peterson & Steven (2017), Bunderson & Sutcliffe (2002), عزیزپور و همکاران (۱۳۹۰)، پودینه و همکاران (۱۴۰۱)، مطهری و رفیعیان (۱۳۹۵)، نوروزی و فرهادی (۱۳۹۶)، سالم قهفرخی و همکاران (۱۳۹۹)
برنامه ریزی	شرح وظایف سازمان های مرتبط، برنامه های عملیاتی برای کمک به قشرهای آسیب پذیر، مطالعات بروز مرتبط با مدیریت بحران، برنامه مدیریت بحران مختص هر مخاطره، آگاهی از بحران های محیطی تهدید کننده منطقه	مدیریت یکپارچه - شاخص های ارتباط یا اتصال (بخش های مختلف سیستم سازمانی و نهادها) - تنوع سطوح سازمانی و ارتباطات میان سازمان - ظرفیت پویایی، سازگاری و تطبیق پذیری سازمانی - هماهنگی بین سازمان های درگیر در بحران - استقبال از همکاری اجتماع محلی در فرایند مدیریت سوانح - مدیریت خطر بحران با نگرش مردم مدار و توسعه محور - تحقق ارزیابی و بازنگری خدمات کاهش خطر در سطح محلی - مدیریت و مالکیت عمومی پروژه های کاهش خطر - ارتقا ظرفیت ها و منابع گروه های آسیب پذیر اجتماع محلی در مقابله با بحران ها - تشکیل و تقویت گروه های اجتماعی نظیر دوام به عنوان سیاست های مدیریتی - گردآوری افرادی که توانایی و ظرفیت فکری، روحی و جسمی در شرایط بحرانی دارند - ارتباط مستقیم بین سرعت تصمیم گیری و سرعت کنترل و برقراری نظم... سنجش فوریت و اولویت تهدید - تهیه نقشه ریزپهنه بندی برای نواحی مختلف شهر و بافت های شهر - ارزیابی آسیب پذیری و آسیب رسانی تأسیسات زیربنایی موجود در بافت های شهر - تحقیق و پژوهش در خصوص پیش بینی زمان و مکان، نوع و بزرگی سوانح طبیعی، تشکیل کمیته های اجرایی - انتخاب اعضای کمیته اجرایی - جمع آوری اطلاعات و آمار ضروری - تدوین خط مشی های بهینه - تصویب خط مشی های مدون - پیش بینی - شرح وظایف سازمان ها - تحکیم روابط نهادها و سازمان های مختلف - گزارش مستمر وضعیت بحران - ارائه راهکارهای بهینه در مورد نحوه عملیات - ایجاد هماهنگی بین کارکنان - اطلاع رسانی و هشدارهای لازم - آموزش و برنامه ریزی به منظور افزایش میزان آمادگی در زمان بحران - پراکندگی بخش سیاست گذاری و تصمیم گیری...	Harris et al (2007), Jaja & Amah (2014), Rygel et al (2006), Wisner et al (2005: 15), Masozera et al (2007), Botero (2009:21), N'Guessan et al (2019), Ahmed (2019: 70), خمر و رخشانی (۱۳۹۴)، رضایی و همکاران (۱۳۹۳)
ذخیره سازی و پشتیبانی	ذخیره اقلام امدادی، غذایی و دارویی، تخصیص اعتبارات تقویت لجستیکی، نیروهای متخصص و آموزش دیده اداری، توانایی به کارگیری بهینه تیم های امداد و نجات، میزان اعتبارات صرف شده در امور ایمنی	مدیریت یکپارچه - شاخص های ارتباط یا اتصال (بخش های مختلف سیستم سازمانی و نهادها) - تنوع سطوح سازمانی و ارتباطات میان سازمان - ظرفیت پویایی، سازگاری و تطبیق پذیری سازمانی - هماهنگی بین سازمان های درگیر در بحران - استقبال از همکاری اجتماع محلی در فرایند مدیریت سوانح - مدیریت خطر بحران با نگرش مردم مدار و توسعه محور - تحقق ارزیابی و بازنگری خدمات کاهش خطر در سطح محلی - مدیریت و مالکیت عمومی پروژه های کاهش خطر - ارتقا ظرفیت ها و منابع گروه های آسیب پذیر اجتماع محلی در مقابله با بحران ها - تشکیل و تقویت گروه های اجتماعی نظیر دوام به عنوان سیاست های مدیریتی - گردآوری افرادی که توانایی و ظرفیت فکری، روحی و جسمی در شرایط بحرانی دارند - ارتباط مستقیم بین سرعت تصمیم گیری و سرعت کنترل و برقراری نظم... سنجش فوریت و اولویت تهدید - تهیه نقشه ریزپهنه بندی برای نواحی مختلف شهر و بافت های شهر - ارزیابی آسیب پذیری و آسیب رسانی تأسیسات زیربنایی موجود در بافت های شهر - تحقیق و پژوهش در خصوص پیش بینی زمان و مکان، نوع و بزرگی سوانح طبیعی، تشکیل کمیته های اجرایی - انتخاب اعضای کمیته اجرایی - جمع آوری اطلاعات و آمار ضروری - تدوین خط مشی های بهینه - تصویب خط مشی های مدون - پیش بینی - شرح وظایف سازمان ها - تحکیم روابط نهادها و سازمان های مختلف - گزارش مستمر وضعیت بحران - ارائه راهکارهای بهینه در مورد نحوه عملیات - ایجاد هماهنگی بین کارکنان - اطلاع رسانی و هشدارهای لازم - آموزش و برنامه ریزی به منظور افزایش میزان آمادگی در زمان بحران - پراکندگی بخش سیاست گذاری و تصمیم گیری...	Labrique (2018), Polonsky (2019), Noori et al (2018), Changnon (2009), Anand et al (2015), Chu & Y (2012), Johnson (2007), Xu et al (2016), مقیمی و منصفی پراپری (۱۳۹۸)، حسینی و همکاران (۱۳۹۳)

ادامه جدول ۵.

مقوله‌ها	تم	کد	منابع
دانش و تجهیزات	وجود گراف‌های متناسب با نوع بحران‌ها، بهره‌گیری از روش‌های نوین مدیریت، دانش امدادهای اولیه، داشتن امکانات کشف و تشخیص هویت و دفن اجساد، دانش نحوه بهره‌گیری از نیروهای مردمی در مرحله بازسازی، آگاهی از نیازهای مرحله بازسازی و بازتوانی، دانش نحوه بازتاب وقایع و نیازها	کمیود تجهیزات و امکانات - نبود نقشه راه و طرح جامع مدیریت بحران - کم توجهی به اصل پیشگیری از بروز بحران - مقطعی نگری و سطحی نگری نسبت به موضوع - کنترل و نظارت در جهت آسیب شناسی و رفع نواقص و معایب با استفاده از دانش روز و تجارب کسب شده - ترسیم پیش فرض‌هایی کامل از وضعیت‌های گوناگون - پیش‌بینی و تهیه طرح و برنامه، نقشه، نیرو و تجهیزات مورد نیاز برای حادثه - وجود نگاهی ژرف، ریزبین، دقیق و همه‌جانبه‌نگر - تهیه فهرست تمامی منابع و امکانات - تمرین‌های مستمر - تجهیز مجریان و منطقه آسیب‌دیده و مدیریت به وسایل و تجهیزات و استفاده صحیح و مناسب از این امکانات و همچنین فرستادن بموقع تجهیزات، ماشین‌آلات و وسایل متناسب با موضوع و نوع حادثه - تعیین منابع تأمین تجهیزات - توزیع متعادل و عادلانه اقلام امدادی - مدیریت صحیح اجساد...	El-Khatib et al (2018), Broekemaa et al (2018), Fener & Cevik (2015), Tokakisa et al (2019), هدایتی (۱۳۹۶)، فرقانی و دربندی (۱۳۹۴)، موسوی (۱۳۹۰)، نکودری و یعقوبی (۱۳۹۰)، جعفری و همکاران (۱۳۸۵)، اخوان و درویش‌زاده (۱۳۹۰)، سجاسی قیداری و همکاران (۱۳۹۳)
ترابری شهری	ترابری اضطراری، کارایی حمل‌ونقل شهری	کاهش کارایی شبکه‌های ارتباطی به علت بروز سوانح - اهمیت شبکه‌های ارتباطی در شدت بخشیدن به عملیات بازسازی - عدم حضور شبکه‌های ارتباطی در حریم گسل‌های فعال یا تلاقی با آن - تأثیر مستقیم شبکه ارتباطی بر عملکرد سایر عناصر شهری - بروز شرایط خطرناک به دنبال کم‌عرض بودن راه‌ها - دور بودن از مراکز خدماتی و درمانی در نتیجه گسترش کالبدی و افزایش تراکم شهرهای بزرگ - تأثیر سلسله‌مراتب شبکه ارتباطی، محصوریت کم، طراحی باز، تعداد گره‌ها و پل‌ها در طول شبکه و فرم معابر شهری در میزان آسیب‌پذیری...	Shen et al (2007), Yung-Lung et al (2007), Taylor et al (2007), Miriam & Shulman (2008), مهدوی‌نژاد و جووانرودی (۱۳۹۱)، رنجبر و حمزه نیسانی (۱۳۹۳)، عزیززی و همافر (۱۳۹۱)، قنبری و همکاران (۱۳۹۵)
قوانین و آیین‌نامه‌ها	تدوین مقررات ایمنی و نظارت بر نحوه اعمال آنها، کنترل ساخت‌وسازهای بی‌رویه	اصلاح و بازنگری قوانین - افزایش آسیب‌پذیری به دلیل عدم برنامه‌ریزی مدون برای بحران‌ها و تصویب قوانین بر اساس تجربه بحران‌های گذشته - ممانعت از ساخت‌وساز در مسیرها - تغییر در کاربری اراضی که بر روی گسل قرار دارند - افزایش آسیب‌پذیری به دلیل پایین بودن استانداردهای ساختمانی - بی‌توجهی به استانداردهای طراحی شهری در زمینه نسبت ارتفاع ساختمان‌ها بر عرض خیابان - بی‌توجهی به مورفولوژی شهری و اثبوه‌سازی بدون رعایت مسائل ناشی از بروز مخاطرات... به‌کارگیری روش‌های علمی در جهت افزایش امنیت تخلیه شوندگان و افزایش سرعت تخلیه در شرایط اضطراری - به‌کارگیری طرح‌های کاربردی و چندمنظوره در مرحله آمادگی - روزآمد نمودن سامانه هشدار و سیستم‌های پایش - پایش و پیش‌بینی حوادث قریب‌الوقوع - توجه به مکان‌یابی درست و بهینه کاربری‌های مدیریت بحران مثل ایستگاه آتش‌نشانی - مراکز درمانی و امدادی...	Unlu (2010), Chen Yong et al (2010), امیدعلی و همکاران (۱۳۹۳)، مبارکی و همکاران (۱۳۹۶)، پوراحمد و همکاران (۱۳۹۳)، پیشگاهی‌فر و همکاران (۱۳۹۳)
امکانات زیرساختی	پناهگاه‌های اولیه استاندارد، اعلام هشدار و بکار انداختن شبکه اطلاع‌رسانی در حین بحران، امکانات مربوط به تخلیه و اسکان اضطراری		Beilin & Wilkinson (2015), Chen et al (2018), Hill & Schilling (2016, 56), chen et al (2012), سید رضا و زارع (۱۳۹۵)

ادامه جدول ۵.

مقاله‌ها	تم	کد	منابع
اصول ایمنی	وضعیت مکان‌یابی کاربری‌های حساس، حیاتی و مهم شهر، توانایی کنترل و مدیریت جریان‌های حامل انرژی، بهره‌گیری از دانش و تکنولوژی به‌روز برای کاهش آسیب‌پذیری زیرساخت‌ها	اهمیت نحوه استفاده از زمین، بافت شهری، الگوی توزیع فضاهای باز - نحوه هم‌جواری و مکان‌یابی تأسیسات و زیرساخت‌های شهری و شبکه ارتباطی، استفاده از اصول پدافند غیرعامل به‌عنوان یک راهبرد بازدارنده - اصلاح آرایش فضایی شهرها به‌منظور کاهش آسیب‌پذیری - ایجاد فضای امن پناهگاهی در هر ساختمان - انطباق مدیریت بحران شهری با برنامه‌های توسعه شهری به‌عنوان راهی مؤثر برای کاهش خسارت‌ها - مدون کردن طرح تفصیلی با ملحوظ کردن عوامل مدیریت بحران - توجه به حرایم کاربری‌های با احتمال وقوع بحران - توجه به کانون‌های انسانی خطر در مناطق شهری...	Tang & Wen (2009), Palekiene et al (2015), امینی و همکاران (۱۳۸۹)، محمدصالحی و همکاران (۱۳۹۲)، رضایی و همکاران (۱۳۹۳)، امان‌پور و همکاران (۱۳۹۵)، بزی و همکاران (۱۳۹۶)، شریفی کیا (۱۳۹۱)
وضع معیشتی	وضعیت پایداری و ثبات اقتصادی در بین شهروندان، وضعیت امنیت شغلی شهروندان، وضعیت تنوع شغلی در بین شهروندان	آسیب‌های اقتصادی بحران‌ها شامل: از بین رفتن اشتغال، به تعلیق درآمدن تجارت، هزینه‌های تعمیر و بازسازی - تاب‌آوری اقتصادی از طریق ظرفیت یا توانایی جبران خسارت و توانایی برگشت به شرایط شغلی و درآمدی مناسب - میزان سرمایه خانوار و درآمدهای قابل تبدیل به سرمایه و اشتغال - وضعیت مسکن - میزان دسترسی به خدمات مالی، بیمه و توانایی احیای دوباره فعالیت‌های اقتصادی خانوارها بعد از یک سانحه - تأثیرپذیری پایداری معیشت از تاب‌آوری اقتصادی - وابستگی اشتغال به یک بخش خاص - تعادل در توزیع منابع...	Joakim (2008: 28), Cutter et al (2010), Basta (2007), Breathnach et al (2015), رضایی (۱۳۹۲)، رمضان‌زاده لسبویی و بدری (۱۳۹۳)، محمدی کاظم آبادی و همکاران (۱۳۹۹)، زنگنه شهرکی و همکاران (۱۳۹۳)، حبیبی و همکاران (۱۳۹۱)، هدایتی فرد و رزنبلات (۱۳۹۸)
مشارکت شهروندان	فعالیت رسانه‌ها برای حفظ آگاهی شهروندان، ارتباط مردم و نهادهای دولتی، وجود سازمان‌های مردم‌نهاد، پتانسیل برای بسیج عمومی، توانایی شهروندان در پاسخ مثبت در مقابل سختی و بلا، مشارکت شهروندان برای کاهش اختلالات ناشی از سوانح، ظرفیت سرمایه‌های اجتماعی، میزان مشارکت مردم در فعالیت‌های آموزشی مدیریت بحران	نیروهای داوطلب حجم قابل توجهی از مهارت‌ها، توانایی‌ها و منابع را با خود به میدان می‌آورند - توانایی مدیران بحران در نحوه کارکردن با نیروهای داوطلب تأثیرات زیادی بر زندگی شهروندان دارد - احساس تعلق اجتماعی، آگاهی فردی، رضایت از محیط اجتماعی و سیاسی، و برداشت فرد از آزادی‌های سیاسی و اجتماعی از مهم‌ترین متغیرهای تأثیرگذار در گرایش افراد به مشارکت اجتماعی در زمان بحران‌اند - تجربه بی‌قدرتی، احساس انزوای اجتماعی، احساس نابسامانی اجتماعی و وضعیت اقتصادی خود افراد از عمده‌ترین متغیرهای تأثیرگذار بر مشارکت اجتماعی به شمار می‌روند - گسترش وسایل ارتباط جمعی از عوامل افزایش مشارکت می‌باشد - با بسیج اجتماعی برای اقدامات جمعی، مردم برای برخورد با مشکلات خارج از ظرفیت و توان، توانمند می‌شوند - ایجاد تغییرات نگرشی و رفتاری در جوامع - حمایت و تشویق نقش‌ها و مسئولیت‌های مناسب برای فعالیت‌های جمعی و اشتراکی - ایجاد یا تقویت نهادها، گروه‌ها و سازمان‌ها - آگاه‌سازی و ایجاد اعتماد...	Altmann et al (2017), Kuehne et al (2019), Heymann (2015, 23), Lado et al (2012), Ratnayake et al (2020), He et al (2018), Antonio et al (2014), ظفری و ویسی (۱۳۹۰)، شینانی (۱۳۸۴)، باباخانی و همکاران (۱۳۹۲)، سواری و اسکندری دامنه (۱۳۹۸)، حیدری ساربان و همکاران (۱۳۹۵)، قربانی و همکاران (۱۳۸۷)، عوض‌پور و همکاران (۱۳۹۶)

جدول ۶. طبقه‌بندی کدها، تم‌ها و مقوله‌های مربوط به رویکرد نهادی

مقوله‌ها	تم	کد	منابع
حس تعلق مکانی	رضایت از محله، مسئولیت‌پذیری در امور مربوط به محله، علاقه‌مندی به دخالت در حل مشکلات محله، نگرش به شهر به‌مانند خانه خود	ارتقای کیفی محیط، هویت، انعطاف‌پذیری، همه‌شمولی، فضاهای آموزش‌دهنده و تعاملات اجتماعی در طراحی محله‌ها - میزان مشارکت به‌عنوان یکی از پیامدهای حس تعلق مکانی - کیفیت کالبدی - تأثیر حس تعلق مکانی در میزان و نوع روابط بین افراد جامعه - تأثیر بهسازی کالبدی بر مشارکت - افزایش مشارکت از طریق باززنده‌سازی محل‌های اجتماع - مشارکت از تعلق به گروهی خاص و داشتن سهمی در هستی آن خبر می‌دهد، و...	Semken & Freeman (2008), Wong (2008), Mcvey & Vowles (2005), دادپور (۱۳۹۱)، رضوانی و احدی (۱۳۸۸)، سرمست و متوسلی (۱۳۸۹)، رهنما و رضوی (۱۳۹۱)
همیاری اجتماعی	اعتقاد به امور مشارکتی و کارگروهی، تمایل به مشارکت مالی با نهادهای محلی، تمایل به شرکت در برنامه‌های اجتماعات محلی، تمایل به شرکت در تصمیم‌گیری‌های مربوط به محله، تمایل به مشارکت مالی در ساخت تأسیسات و تجهیزات محله	توانایی مردم در گروه‌های اجتماعی رسمی و غیررسمی در مواجهه با بحران در شرایط اضطراری و زمان بازسازی با استفاده از منابع فردی و جمعی و به اشتراک گذاشتن آموزه‌های آن - همکاری و همیاری در مدیریت بحران - سپردن اختیار و درگیر کردن سنگ بنای مدیریت مشارکتی - تقویت ظرفیت محلی از طریق مشارکت تمامی افراد و گروه‌ها - قدرت سرمایه‌گذاری در امور اقتصادی و تجاری شهر - میزان انگیزه‌ها و منافع اقتصادی - ارائه کمک‌های مالی با دریافت بهره...	Patterson (2010), Allen (2006), Yeo et al (2017), Bergeron (2015), Tokakis et al (2019), عینالی و همکاران (۱۳۹۲)، مطیعی لنگرودی و همکاران (۱۳۹۳)، موسوی (۱۳۸۵)، رکن‌الدین افتخاری (۱۳۸۶)، مهدیه (۱۳۹۹)
اعتماد اجتماعی	اعتماد به اقدامات مسئولین شهری، انتقاد از عملکرد مسئولین، امکانات و خدمات امدادی، تمایل به اطلاع‌رسانی مسائل و مشکلات شهر به مسئولین مربوطه، پیگیری اخبار شهر از طریق رسانه‌ها، شناخت و اعتماد بین همسایگان، مسئولیت‌پذیری مسئولین	اعتماد داشته باشند - حضور افراد در فعالیت‌ها و تصمیم‌گیری‌های اجتماعی در بلندمدت، موجب تعمیق روابط بین اعضای جامعه، افزایش احساس یگانگی، سعه صدر و تسامح و تساهل گردیده و در نتیجه به توسعه نهادهای مدنی و دموکراتیک خواهد انجامید - مشخصه جوامع شهری، اعتماد اجتماعی بنیانی به هم و همکاری با هم و فعالیت‌های عام می‌باشد که روح شهروندی را ایجاد می‌کند - عدم اطمینان شهروندان یک جامعه از اثرگذاری مشارکت خود بر تصمیمات و اقدامات دولت موجب بی‌اعتمادی می‌گردد...	Alshehri et al (2015), Atiya (2015), Grazino & Rizzi (2016), Karholm et al (2014), قاسمی و نگینی (۱۳۸۹)، فلاحت (۱۳۸۵)، منوریان و همکاران (۱۳۸۹)، برغمندی (۱۳۸۷)، اسفندیاری و همکاران (۱۳۹۳)، داداش‌پور (۱۳۹۴)
انسجام اجتماعی	صمیمیت و صداقت هم‌محلی‌ها با یکدیگر، تمایل به برقراری ارتباط با همسایگان و هم‌محلی‌ها، تمایل افراد محله به حل مشکلات یکدیگر، میزان تعامل و مشورت میان ساکنان محله جهت انجام امور محله	درک افراد دیگر - هم‌فکری و نشست با اعضای محله - تجربه مشارکت در امور محله - روابط اجتماعی صمیمی - تأثیر مشارکت به ایجاد نوعی حس تعلق بین افراد شریک در اجرای طرح‌ها منجر می‌شود - تنش یا درگیری بین گروه‌های فرهنگی مختلف ممکن است با ایجاد اختلال در تعامل و ارتباطات بین گروه‌ها، شرایط بحران‌های آینده را تشدید کند - تبادل اطلاعات میان مردم و سازمان‌های مسئول از ضروریات مدیریت بحران است...	Appleby-Arnold et al (2018), Lassa et al (2018), Chollet et al (2017), Dasilvaavanzi et al (2017), طالقانی و سلیمی‌نیا (۱۳۹۷)، اصلانی و همکاران (۱۳۹۹)، حاجی‌پور (۱۳۸۵)، زیاری و همکاران (۱۳۸۸)

ادامه جدول ۶.

مقوله‌ها	تم	کد	منابع
سیاست‌های تشویقی	فعالیت حوزه مدیریت بحران در افزایش انگیزه مشارکت مردمی در محله، بهره‌گیری از مشارکت مردم در طرح‌های مقابله با بلایا در محله، فعالیت و عملکرد شورای شهر در زمینه مدیریت بحران، تشویق نهادها برای جلب مشارکت‌های اجتماعی تشویق نهادها برای جلب مشارکت اقتصادی	اهرم‌های تشویقی از طریق نهادها برای جلب مشارکت - ارائه نظریات و راهکارهای اجرایی افزایش مشارکت از طریق ظرفیت‌سازی جوامع محلی که آن را قادر به بسیج، تشخیص و حل مشکلات می‌کند - تجارب روزمره مشترک و خاطرات محلی مشترک در راهبردهای مرتبط با ریسک و دستورالعمل‌های رفتاری ممکن است در ترغیب آمادگی شهروندان در برابر بلایا مؤثر باشد - سمن‌ها توان ایجاد پیوندهای عمیق محلی، آگاه‌سازی عمومی و پاسخگویی سریع را دارند...	Dostal (2015), Ballesterro (2007), Hostettler et al (2019), Saja et al (2018), Matyas & Pelling (2015), Lassa et al (2018) حبیب‌پور گتایی و کاری جعفری (۱۳۹۸)، رفیعی و همکاران (۱۳۹۲)
فعالیت‌های آموزشی	فعالیت‌های آموزشی در رابطه با مدیریت بحران، کنترل و پیشگیری از بلایا، کیفیت آموزش‌های مدیریت بحران، میزان انطباق آموزش‌های ارائه شده با سطح انتظارات شهروندان، میزان تمایل به شرکت در مانورها و تمرینات، آمادگی به کارگیری اصول و قواعد آموخته شده در هنگام وقوع بحران، اطلاع‌رسانی نهادهای مدیریت بحران در ارتباط با برگزاری دوره‌های آموزشی و امدادی	عواملی چون نیروی انسانی آموزش‌دیده، تجهیزات و امکانات تخصصی بحران و رسانه‌های اجتماعی در کنترل و پیشگیری بحران‌ها تأثیر بسزایی دارد - عدم توجه کافی به ماهیت کاهش یا افزایش روند خطر - تاب‌آوری ناکافی جامعه، نادیده گرفتن سرمایه اجتماعی، برنامه‌ریزی آموزشی بد و نامناسب در جریان فرایند مدیریت بحران تأثیرگذار خواهند بود - آموزش همگانی سبب تغییر کانون تمرکز از پاسخ امدادگرانه صرف به پیشگیری و آمادگی در برابر سوانح می‌گردد - اصل تربیت شهری و آموزش شهروندان، اصل نظریاتی مداوم از شهروندان و نیز اصل جلب اعتماد بخش مردمی و خصوصی پایه مدیریت مناسب شهری است...	Hernantes et al (2017), Imbens (2015: 41), Tiernan et al (2019), Patnaik & Das (2017), Yen et al (2009), Noori et al (2018) پیران و همکاران (۱۳۹۱)، حشمتی جدید و همکاران (۱۳۹۹)، عموزاد خلیلی و همکاران (۱۳۹۷)، مطهری و رفیعیان (۱۳۹۵)، کاردان‌پور و همکاران (۱۳۹۰)، کمالی و میزایی (۱۳۹۶)، نوجوان و همکاران (۱۳۹۵)

گام ششم؛ کنترل کیفیت کدگذاری: جهت بررسی کیفیت کدگذاری، نتایج به‌دست‌آمده در اختیار یکی از خبرگان قرار داده می‌شود تا به‌وسیله ضریب کاپا مورد ارزیابی قرار گیرد. پژوهشگران معتقدند اگر این ضریب از ۰٫۶ بالاتر باشد، از مقدار قابل قبولی برخوردار است. جدول ۷، نشانگر جدول توافقی بین کدگذاری یکی از خبرگان و نگارنده در خصوص تعدادی از منابع مورد مطالعه می‌باشد. باتوجه به عدد معناداری ۰٫۰۰۰ و مقدار ضریب کاپا (به ترتیب ۰٫۷۵۱ و ۰٫۷۶۵)، این شاخص مورد پذیرش قرار می‌گیرد.

جدول ۷. آزمون توافق میان پژوهشگر و یکی از خبرگان در کدگذاری تعدادی از متون

مقدار	انحراف استاندارد	معناداری
۰٫۷۱۱	۰٫۰۶۹	۰٫۰۰۰
مقدار	انحراف استاندارد	معناداری
۰٫۷۶۰	۰٫۰۸۸	۰٫۰۰۰

گام هفتم؛ ارائه یافته‌ها: در خاتمه، نتایج حاصل از فراترکیب مولفه‌های رویکرد ساختاری و رویکرد نهادی در قالب خروجی نرم‌افزار مکس کیو دی ای ارائه شده است (شکل ۲) و (شکل ۳).

بحث

امروزه توسعه پایدار شهری به کانون تاملی مباحث مدیران و مسئولین و اندیشمندان حوزه‌های شهری جهت ایجاد و ارتقای شهرهایی با کیفیت بالای زندگی تبدیل شده است. بررسی‌ها در سطح بین‌المللی، نشان می‌دهد که مؤلفه کلیدی در جهت دستیابی به چنین توسعه‌ای، درگیر ساختن شهروندان در مسائل و مشکلات حوزه‌های مختلف می‌باشد؛ چرا که جوهره مفهوم مشارکت در مدیریت شهری، خلق و اداره فضاهایی هرچه مطلوب‌تر و پایدارتر برای ساکنین شهر است. مفهوم مشارکت؛ در نظریه‌های رایج جهانی از اصلی‌ترین و مقبول‌ترین راهبردها برای نیل به حداکثر مطلوبیت و پایداری می‌باشد (حسینی و همکاران، ۱۳۹۲). توسعه فرایندی است که ظرفیت مردم را در برابر چیزهایی که در مدیریت زندگی اجتماعی و سیاسی به آن نیاز دارند بالا می‌برد. توسعه پایدار با داشتن یک هدف توسعه‌ای و دیدی فراتر از زندگی در درون مناسبات انسان - محیط، اهداف اجتماعی - اقتصادی را دنبال می‌کند (WCED, 1987: 12).

بحران‌ها (طبیعی و انسانی) یکی از موانع اصلی توسعه پایدار محسوب می‌گردند. در بسیاری از کشورها، اثرات بحران‌ها در حال افزایش است؛ از این رو دولت‌ها به طور مستمر تشخیص داده‌اند که کاهش ریسک بلایا پایه‌ای برای توسعه پایدار موفق است (عابدی، ۱۳۷۷). جامعه‌محوری به عنوان یک رهیافت در مدیریت بحران از اواسط قرن بیستم، از سوی سازمان‌های غیردولتی درگیر در فعالیت‌های انسان‌دوستانه با استفاده از ابزار برآورد ظرفیت و آسیب‌پذیری به رسمیت شناخته شد (Ricciardelli et al, 2018).

در تحقیق حاضر به شناسایی چهارچوب نظری رویکردهای فرعی مدیریت بحران اجتماع محور پرداخته شده است. این رویکردها شامل رویکرد ساختاری و رویکرد نهادی می‌باشد. رویکرد ساختاری معتقد است افزایش مخاطرات، بیشتر به خاطر توسعه نیافتگی موزون، ساختار سکونتگاهی محدودکننده، وابستگی بسیار زیاد به اقتصاد بیرونی، ساختار اجتماعی ناکارآمد و منفعل، نظام حکومتی خودکامه، ساختار آموزشی و فرهنگی منفعل و غیرپویا، محیط طبیعی حساس و شکننده و مهم‌تر از همه، به حاشیه رانده شدن افراد فقیر در متن طرح‌ها و اقدامات ساختاری می‌باشد (مقیمی، ۱۳۹۳: ۱۳۲). رویکرد نهادی اغلب به صورت گسترده به توانمندسازی، سرمایه اجتماعی و توانمند کردن محیط‌زیست و همچنین فرهنگ، ارزش‌ها و روابط فرهنگی که بر زندگی تأثیر می‌گذارند، اشاره دارد (Segnestam et al, 2003).

با مقایسه این دو رویکرد در می‌یابیم که محوریت رویکرد ساختاری شفاف ساختن آسیب‌پذیری‌ها با هدف تحول اجتماعی ریشه‌دار از طریق کاهش فقر و نابرابری و افزایش دسترسی به منابع و امکانات است و راه‌حل عمده آن برای دستیابی به این مهم حکومت مبتنی بر تعادل ثروت، قدرت و اکولوژیک می‌باشد. در حالی که محوریت رویکرد نهادی افزایش تاب‌آوری جوامع از طریق اقدامات ترکیبی و همه‌جانبه در جهت افزایش پایداری، انطباق و برگشت‌پذیری سیستم می‌باشد. علی‌رغم تفاوت‌های موجود؛ بهره‌گیری از مشارکت عمومی و دموکراسی به عنوان مدل برنامه‌ریزی؛ وجه اشتراک این دو رویکرد می‌باشد. بر طبق نتایج به دست آمده؛ تحقق مدیریت بحران اجتماع محور مبتنی بر رویکرد ساختاری مستلزم توجه به مقوله‌های مسائل مدیریتی، برنامه‌ریزی، نظام ذخیره‌سازی و پشتیبانی، دانش و تجهیزات، ترابری، قوانین و آیین‌نامه‌ها، امکانات زیرساختی، مشارکت شهروندان، وضع معیشتی و اصول ایمنی می‌باشد. همچنین تحقق مدیریت بحران اجتماع محور مبتنی بر رویکرد نهادی نیز مستلزم توجه به مقوله‌های حس تعلق مکانی، همیاری اجتماعی، اعتماد اجتماعی، انسجام اجتماعی، سیاست‌های تشویقی و فعالیت‌های آموزشی است.

نتیجه‌گیری

تأثیرات بلایا و مخاطرات محیطی با گذشت زمان می‌تواند ظرفیت‌های بالقوه یک کشور جهت توسعه پایدار را کاهش داده و باعث می‌شود تا دولت‌ها به ناچار برنامه‌ها و اولویت‌های خود برای توسعه را به نحو قابل توجهی تعدیل کنند. مدیریت اجتماع محور بلایا به منزله کارآمدترین رویکرد با قابلیت انطباق زیاد در سطوح محلی که اولین اثرات وقوع مخاطرات محیطی در آنجا روی می‌دهد، شناخته می‌شود و از جمله رویکردهایی می‌باشد که از اهمیت زیادی در عرصه مدیریت بحران برخوردار است. امروزه ضرورت مشارکت شهروندان در مدیریت شهری برای نیل به توسعه پایدار بر کسی پوشیده نیست. تجربه

کشورهای مختلف جهان در طرح‌های توسعه شهری نشان می‌دهد، اجرای طرح‌ها در بسیاری از موارد از توان دولت خارج است و موفقیت طرح‌ها در گرو مشارکت مردمی و نهادهای محلی می‌باشد. مشارکت جامعه به معنای سهیم شدن مردم در تمامی فرایندهای مربوط به سیستم مدیریت بحران است. روندی که در طی آن همه مردم در معرض خطر یا متأثر از بلا یا به صورت خودجوش و یا هدایت شده در فرایندهای تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی و اجرا مشارکت می‌کنند و به‌تنهایی یا با دخالت سازمان‌های دولتی و غیردولتی محلی، منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی تلاش می‌کنند از وقوع بحران پیشگیری کنند و یا در صورت وقوع آن، جامعه را به شرایط پیش از رخداد بلا یا برگردانند.

باتوجه به اهمیت بحث مدیریت بحران اجتماع محور؛ در این پژوهش، به مفاهیم رویکرد ساختاری و همچنین رویکرد نهادی که از رویکردهای نوین در زمینه مدیریت بحران محسوب می‌شوند؛ به طور گسترده‌ای در ادبیات موضوع پرداخته شد. با مرور ادبیات موضوع در این پژوهش درمی‌یابیم که در منابع مورد مطالعه؛ به تعیین شاخص‌ها و ابعاد مدیریت بحران اجتماع محور به صورت منسجم پرداخته نشده است و هر کدام فقط بخشی از مبحث مدیریت بحران اجتماع محور را مورد مطالعه قرار داده است و یا اینکه تمرکز آن‌ها فقط به یکی از فازهای مدیریت بحران (قبل، حین و پس از بحران) بوده است؛ لذا در پژوهش حاضر تلاش شده است تمامی عوامل و شاخص‌های مؤثر بر مدیریت بحران اجتماع محور در دو رویکرد فرعی ساختاری و نهادی که قابلیت به‌کارگیری و اعمال در تمامی فازهای مدیریت بحران را دارند، به روش فراترکیب شناسایی و ارائه گردد.

این رویکردها به‌عنوان رویکردهای مشارکتی مطرح می‌شوند و هدف آن‌ها کاهش آسیب‌پذیری و تقویت ظرفیت مردم برای مقابله با بلا یا از طریق افزایش تاب‌آوری در سطوح محلی است. در رویکرد ساختاری مدیریت بحران اجتماع محور به مردم اختیار شناسایی علل آسیب‌پذیری از طریق تغییر ساختارهای اقتصادی، سیاسی و اجتماعی داده می‌شود. این فرایند پیشگیری، آمادگی، واکنش اضطراری و بازیابی پس از بحران را پوشش می‌دهد و ارزیابی و بازنگری خدمات کاهش خطر را که در سطح محلی به وقوع می‌پیوندد را محقق می‌سازد. در این رویکرد طراحی ساختار مدیریت بحران با هدف یکپارچه شدن اجزای مختلف و عملکردهای آن‌ها، تقویت توانمندی‌ها و قابلیت‌ها و تسهیل تعاملات در زمان بحران صورت می‌گیرد و افزایش آگاهی عمومی، انجام اقدامات مقابله‌ای مناسب و کنترل شرایط اضطراری پس از وقوع سوانح را در پی دارد.

به زعم رویکرد نهادی، پایه‌ها و منابع توسعه پایدار در ترتیبات نهادی، فرهنگی و اجتماعی موجود در سطح محلی نهفته است که منبع غنی از دانش و یادگیری را ارائه می‌کنند و خود براساس توانایی‌های ارتباطی شکل می‌گیرند. این دارایی‌ها شامل روابط رو در رو، دانش محلی، کیفیت نهادهای محلی، عرف محلی روابط، تعاملات اجتماعی، هنجارها و عادات اجتماعی با ثبات می‌باشند. بنابراین وجود منبعی از دانش محلی به عنوان دلیلی برای ضرورت مشارکت عمومی در توسعه یادگیری و سیاست در قلمروهای اجتماعی مختلف، گروه‌ها و سازمان‌های ذی‌نفع موجود در این قلمروها است. در عرصه سیاست‌گذاری رویکرد نهادی، بر بهبود و اصلاح رویه‌ها و ترتیبات نهادی محلی تأکید می‌گردد. در این عرصه تأکید اصلی صرفاً بر بسیج و به‌تحرك واداشتن نهادهای سیاسی دولتی در سطح محلی نیست، بلکه بر نقش نهادهای غیردولتی نیز تأکید می‌شود.

مشارکت نویسندگان

هما واعظی: در تمام مراحل تحقیق؛ عطا غفاری گیلانده: در انتخاب و معرفی عنوان تحقیق، طراحی چارچوب تحقیق از نحوه جمع‌آوری تا تجزیه و تحلیل داده‌ها، تجزیه و تحلیل و نگارش مقاله؛ علیرضا محمدی: در انتخاب و معرفی عنوان تحقیق، طراحی چارچوب تحقیق از نحوه جمع‌آوری تا تجزیه و تحلیل داده‌ها، و نگارش مقاله همکاری داشته‌اند.

تعارض منافع

نویسندگان اعلام می‌دارند که در مورد انتشار این مقاله تضاد منافع وجود ندارد. علاوه بر این، موضوعات اخلاقی شامل سرقت ادبی، رضایت آگاهانه، سوء رفتار، جعل داده‌ها، انتشار و ارسال مجدد و مکرر توسط نویسندگان رعایت شده است.

منابع

- اخوان، پیمان؛ درویش زاده، مرضیه (۱۳۹۰). ارائه چارچوب مدیریت بحران مبتنی بر مکاتب فکری مدیریت دانش ایرل در بحران زلزله. پژوهشنامه پردازش و مدیریت اطلاعات ۲۷(۱)، ۱۴۳-۱۷۰. https://jipm.irandoc.ac.ir/article_699107.html?lang=fa
- آزاده، سیدرضا؛ زارع، ملیحه (۱۳۹۵). تحلیل توان‌ها و محدودیت‌های محیطی با تحلیلی بر لرزه‌خیزی نحوه استقرار مراکز جمعیتی استان زنجان. مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی، ۱۱(۳۵)، ۱۳۱-۱۴۱. https://jshsp.rasht.iau.ir/article_525318.html?lang=fa
- اسفندیاری، فریبا؛ غفاری گیلانده، عطا؛ لطفی، خداداد (۱۳۹۳). بررسی توان لرزه‌زایی گسل‌ها و برآورد تلفات انسانی ناشی از زلزله در مناطق شهری مطالعه موردی: (شهر اردبیل). پژوهش‌های ژئومورفولوژی کمی، ۲(۴)، ۱۷-۳۶. https://www.geomorphologyjournal.ir/article_77928.html
- اصلانی، فرشته؛ اسدی، سعیده؛ شرفی، علی؛ کاکوند، یاشل (۱۳۹۹). بررسی تأثیر ابعاد بازسازی محلات بر التیام پیامدهای اجتماعی روانی، پس از زلزله ۱۳۸۲ بم. فصلنامه دانش پیشگیری و مدیریت بحران، ۱۰(۲)، ۱۲۵-۱۱۵. <http://dpmk.ir/article-1-320-fa.html>
- امان‌پور، سعید؛ محمدی ده‌چشمه، مصطفی؛ علیزاده، مهدی (۱۳۹۵). ارزیابی آسیب‌پذیری زیرساخت‌های شهری کوه‌دشت با رویکرد پدافندغیرعامل. آمایش سرزمین، ۱۸(۱)، ۱۳۳-۱۵۴. doi:10.22059/jtcp.2016.59145
- امیدعلی، اسماعیل؛ تقوایی، مسعود؛ بیدرام، رسول (۱۳۹۳). بهسازی بافت‌های فرسوده شهری با رویکرد مدیریت بحران زلزله. فصلنامه تحقیقات جغرافیایی، ۲۹(۳)، ۱۶۵-۱۷۸. <http://georesearch.ir/article-1-353-fa.html>
- امینی، الهام؛ حبیبی، فرح؛ مجتهدزاده، غلامحسین (۱۳۸۹). برنامه‌ریزی کاربری زمین و مدیریت بحران زمین‌لرزه. مجله علوم و تکنولوژی محیط‌زیست، ۱۲(۳)، ۱۶۱-۱۷۴. https://jest.srbiau.ac.ir/article_154.html
- باباخانی، فرهاد؛ یزدانی نسب، محمد؛ نوری، مهدی (۱۳۹۲). بررسی عوامل مؤثر بر مشارکت نیروهای داوطلب مردمی در زمان بحران. دوفصلنامه مدیریت بحران، ۲(۲)، ۵-۱۳. https://www.joem.ir/article_5599.html?lang=fa
- برغمندی، هادی (۱۳۸۷). تأثیر تخریب محله غربت بر سرمایه اجتماعی اهالی محله خاک سفید. رفاه اجتماعی، ۷(۲۸)، ۲۸۳-۲۶۳. <http://refahj.uswr.ac.ir/article-1-2039-fa.html>
- بزی، خدارحم؛ معماری، ابراهیم (۱۳۹۶). تبیین و تحلیل نابرابری‌های خدمات توسعه سلامت و بهداشت با استفاده از روش‌های تصمیم‌گیری چندمعیاره (نمونه موردی: استان گلستان). جغرافیا و توسعه، ۱۵(۴۹)، ۹۷-۱۱۶. doi: 10.22111/gdij.2017.3454
- پودینه، محمد؛ میری، غلامرضا؛ انوری، محمودرضا (۱۴۰۱). واسنجی جایگاه سازمان‌های مدیریت بحران در افزایش تاب‌آوری شهری (مطالعه موردی: شهر زابل). دوفصلنامه مدیریت بحران، ۱۱(۱)، ۱۲۹-۱۴۰. https://www.joem.ir/article_251426.html
- پوراحمد احمد؛ دیوسالار، اسدالله؛ مهدوی، پروانه؛ غلامرضایی، زهرا (۱۳۹۳). برنامه‌ریزی پیشگیری از صدمات سانحه زلزله در شهر سراب. نشریه تحلیل فضایی مخاطرات محیطی، ۱(۳)، ۴۵-۵۷. <http://jsaeh.khu.ac.ir/article-1-2347-fa.html>
- پورطاهری، مهدی؛ پریشان، مجید؛ رکن‌الدین افتخاری، عبدالرضا؛ عسگری، علی (۱۳۹۰). سنجش و ارزیابی مؤلفه‌های مبنایی مدیریت ریسک زلزله مطالعه موردی: مناطق روستایی شهرستان قزوین. پژوهش‌های روستایی، ۲(۱)، ۱۱۵-۱۵۰. https://jrur.ut.ac.ir/article_22752.html?lang=fa
- پورعاشور، مهدی (۱۳۹۰). بررسی تأثیر نظام مدیریت محله‌ای در شهرداری منطقه ۷ تهران با مشارکت شهروندی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد حقوق و علوم سیاسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج.
- پیران، پرویز؛ رفیعیان، مجتبی؛ رضایی، میثم؛ دهقان، هما (۱۳۹۵). شناسایی عوامل مؤثر بر ایجاد نهادهای اجتماعی در مدیریت هر چه بهتر محلات (نمونه موردی: محلات واقع در شهر فردوسی - شهرستان شهریار). پژوهش و برنامه‌ریزی شهری، ۷(۲۵)، ۱-۲۲. https://jupm.marvdasht.iau.ir/article_1954.html?lang=fa
- پیشگاهی‌فر، زهرا؛ اقبالی، ناصر؛ فرجی‌راد، عبدالرضا؛ بیگ بابایی، بشیر (۱۳۹۳). سیستم اطلاعات جغرافیایی و نقش آن در مکان‌یابی مناطق مخاطره‌آمیز شهری برای استفاده در مدیریت بحران (مطالعه موردی: منطقه ۸ شهرداری تبریز). فضای جغرافیایی، ۱۲(۳۷)، ۱۸۳-۲۰۰. <http://geographical-space.iau-ahar.ac.ir/article-1-1320-fa.html>

- جعفری، مصطفی؛ ابن رسول، سیداصغر؛ دیده‌ور، فاطمه (۱۳۸۵). نقش مدیریت دانش و فناوری اطلاعات در مدیریت ریسک پروژه. نشریه بین‌المللی علوم مهندسی، ۱۷ (۵)، ۳۱-۳۷. <https://www.sid.ir/paper/65811/fa>
- جهانگیری، کنایون؛ طبیبی، سید جمال‌الدین؛ ملکی، محمدرضا؛ علمداری، شهرام (۱۳۸۷). بررسی تطبیقی مدیریت جامعه‌محور بلایا در کشورهای منتخب و ارائه الگویی برای ایران. فصلنامه پایش، ۱۸ (۱)، ۴۹-۵۷. <http://payeshjournal.ir/article-1-633-fa.html>
- حاجی‌پور، بهمن؛ مومنی، علیرضا؛ طبیبی ابوالحسنی، سید امیرحسین (۱۳۹۵). فراترکیب عوامل موفقیت تجاری‌سازی محصولات با فناوری پیشرفته. فصلنامه مدیریت نوآوری، ۵ (۴)، ۱۹-۵۴. https://www.nowavari.ir/article_46945.html
- حاجی‌پور، خلیل (۱۳۸۵). «برنامه‌ریزی محله مینا» رهیافتی کارآمد در مدیریت شهری پایدار. هنرهای زیبا، ۱ (۲۶)، ۳۷-۴۶. https://journals.ut.ac.ir/article_12319.html
- حبیب‌پور گنابی، کرم؛ کاری جعفری، بهزاد (۱۳۹۸). مطالعه جایگاه سازمان‌های مردم‌نهاد در مدیریت بحران شهر تهران. مجله مطالعات اجتماعی ایران، ۱۳ (۲)، ۲۹-۵۴. doi: 10.22034/jss.2019.43299
- حبیبی، کیومرث؛ سرکارگر اردکانی، علی؛ یوسفی، زاهد؛ صفدرزاد، مجتبی (۱۳۹۱). پیاده‌سازی الگوریتم‌های سلسله‌مراتبی فازی جهت تعیین آسیب‌پذیری چند عامله هسته مرکزی شهرها (مطالعه موردی: منطقه ۱ تهران). دوفصلنامه علمی پژوهشی مدیریت بحران، ۱ (۲)، ۶۷-۷۶. https://www.joem.ir/article_2782.html
- حسینی، زهرا؛ علوی، اکبر؛ حسن‌زاده، رضا؛ دهقانی، مژگان (۱۳۹۳). تحلیلی بر آسیب‌پذیری لرزه‌ای و شبیه‌سازی آن در مدیریت بحران (مطالعه موردی: ناحیه ۱۳ شهر کرمان). فصلنامه تحقیقات جغرافیایی، ۲۹ (۴)، ۱۴۷-۱۶۴. <http://georesearch.ir/article-1-329-fa.html>
- حسینی، سید هادی؛ قدرتی، حسین؛ میره، محمد؛ زنگنه، یعقوب (۱۳۹۲). پایداری شهری بر بنیان توسعه مشارکت شهروندی (مطالعه موردی: شهر سبزوار). جغرافیا و پایداری محیط، ۳ (۶)، ۴۱-۶۶. https://ges.razi.ac.ir/article_206.html
- حشمتی جدید، مهدی؛ سلیمانی مهرجانی، محمد؛ زنگنه، احمد؛ پریزادی، طاهر (۱۳۹۹). تبیین نقش ظرفیت نهادی در ارتقای تاب‌آوری شهری در بحران‌های زیست‌محیطی. مجله سیاست دفاعی، ۲۸ (۱۱۱)، ۱-۲۸. https://dpj.ihu.ac.ir/article_205774.html
- حقوقی، آرزو؛ طبائیان، سیده مرضیه؛ شهنام‌نیا، علیرضا (۱۳۹۷). بررسی تطبیقی ساختار مراکز مدیریت بحران در ایران و آمریکا. کنفرانس عمران، معماری و شهرسازی کشورهای جهان اسلام، تبریز. <https://civilica.com/doc/775514>
- حقیقت، سید صادق (۱۳۸۷). روش شناسی علوم سیاسی. قم: انتشارات دانشگاه مفید.
- حیدری، ساربان، وکیل؛ باختر، سهیلا؛ طالعی حور، وحید (۱۳۹۵). ارزیابی و تأثیر مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی بر توانمندسازی زنان روستایی (مطالعه موردی دهستان شیان اسلام‌آباد غرب). زن و جامعه، ۷ (۴)، ۲۳-۵۰. https://jzvj.marvdasht.iau.ir/article_2265.html
- خداپنده‌لو، آزاده؛ علیدوستی، علی (۱۳۹۴). طراحی ساختار اجرایی عملیات مدیریت بحران در مراکز و سازمان‌های مختلف. فصلنامه دانش پیشگیری و مدیریت بحران، ۵ (۱)، ۵۸-۶۸. <http://dpmk.ir/article-1-65-fa.html>
- داداش‌پور، هاشم؛ عادل، زینب (۱۳۹۴). سنجش ظرفیت‌های تاب‌آور در مجموعه شهری قزوین. فصلنامه علمی پژوهشی مدیریت بحران، ۴ (۸)، ۷۳-۸۴. https://www.joem.ir/article_18579.html
- دادپور، سارا (۱۳۹۱). راهکارهای افزایش سرمایه اجتماعی در مقیاس خرد در انطباق با اهداف طراحی شهری. ماهنامه طاق، (۶۲ و ۶۳)، ۳۵-۳۲. https://nezammohandes.ir/uploads/TAAGH_62-63.pdf
- دراپک، توماس ای؛ هواتمر، جرال د جی (۱۳۸۳). مدیریت بحران: اصول و راهنمای عملی دولتهای محلی. ترجمه مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران، تهران، انتشارات شرکت پردازش و برنامه‌ریزی شهری.
- رشنودی، اصغر؛ سلطانی، مرتضی؛ کردنائیج، اسداله؛ حمیدی‌زاده، علی (۱۳۹۸). طراحی چارچوب رقابت‌پذیری مناطق آزاد تجاری - صنعتی در سطح بین‌المللی با رویکرد فراترکیب. مجله علوم و فنون دریایی، ۱۸ (۳)، ۱۴-۴۲. doi: 10.22113/jmst.2019.164117.2245
- رضایی، محمدرضا (۱۳۹۲). ارزیابی تاب‌آوری اقتصادی و نهادی جوامع شهری در برابر سوانح طبیعی (مطالعه موردی: زلزله محله‌های شهر تهران). دوفصلنامه علمی و تحقیقی مدیریت بحران، ۲ (۳)، ۲۵-۳۶. https://www.joem.ir/article_3780.html
- رضایی، محمدرضا؛ صفریور، میثم؛ کمانداری، محسن (۱۳۹۳). بررسی و تحلیل تناسب کاربری اراضی شهری با شریان‌های ارتباطی،

- نمونه موردی: بیمارستان‌های منطقه دو کلان‌شهر تبریز. ششمین کنفرانس ملی برنامه‌ریزی و مدیریت شهری با تأکید بر مولفه‌های شهر اسلامی، مشهد. <https://civilica.com/doc/349641/certificate/print>
- رضوانی، محمدرضا؛ احدی، علی (۱۳۸۸). مکان و نقش فرهنگ در شکل‌گیری هویت مکانی. فصلنامه مطالعات فرهنگ-ارتباطات، ۱۰(۶)، ۴۵-۶۸. https://www.jccs.ir/article_3464.html
- رفیعی، هادی؛ شاهنوشی، ناصر؛ رهنما، محمدرحیم (۱۳۹۲). بررسی و رتبه‌بندی مناطق شهری از نظر مشارکت شهروندان در تفکیک از مبدأ زباله با استفاده از برنامه‌ریزی چندمعیاره: مطالعه موردی شهر مشهد. فصلنامه تحقیقات جغرافیایی، ۲۸(۲)، ۲۱۴-۱۹۵. <https://georesearch.ir/article-1-485-fa.html>
- رفیعیان، مجتبی؛ رضایی، محمدرضا؛ عسگری، علی؛ پرهیزکار، اکبر؛ شایان، سیاوش (۱۳۹۰). تبیین مفهومی تاب‌آوری و برنامه‌ریزی و شاخص‌سازی آن در مدیریت سوانح اجتماع‌محور. برنامه‌ریزی و آمایش فضا، ۱۵(۴)، ۱۹-۴۱. <https://hsmsp.modares.ac.ir/article-21-9255-fa.html>
- رفیعیان، مجتبی؛ مطهری، زینب‌السادات (۱۳۹۱). طراحی مدلی برای مطالعه رویکرد مدیریت ریسک بحران اجتماع‌محور مطالعه موردی طرح دوام (داوطلبین و کنش اضطراری محلات). دوفصلنامه مدیریت بحران، ۱۱(۱). ۵-۱۲. https://www.joem.ir/article_1402.html
- رکن‌الدین افتخاری، عبدالرضا؛ سجاسی قیداری، حمدالله؛ عینالی، جمشید (۱۳۸۶). نگرشی نو به مدیریت روستایی با تأکید بر نهادهای تاثیرگذار. فصلنامه روستا و توسعه، ۱۰(۲)، ۱-۳۰. http://rvt.agri-peri.ac.ir/article_59305.html?lang=fa
- رمضانزاده لسبوئی، مهدی؛ بدری، سید علی (۱۳۹۳). تبیین ساختارهای اجتماعی-اقتصادی تاب‌آوری جوامع محلی در برابر بلایای طبیعی با تأکید بر سیلاب در حوضه گردشگری چشمه کلبله تنکابن و سرد آبرود کلاردشت. فصلنامه علمی-پژوهشی و بین‌المللی انجمن جغرافیای ایران، ۱۲(۴۰)، ۱۰۹-۱۳۱. https://mag.iga.ir/article_253525.html
- رنجبر، محسن؛ حمزه نیسانی، مریم (۱۳۹۳). ارزیابی میزان آسیب‌پذیری معابر شهری و شبکه‌های ارتباطی منطقه ۱۰ تهران براساس اصول پدافند غیرعامل و با استفاده از روش کارور. فصلنامه جغرافیای طبیعی، ۷(۲۶)، ۹۹-۱۲۰. https://jopg.larestan.iau.ir/article_513160.html
- رهنما، محمدرحیم؛ رضوی، محمد محسن (۱۳۹۱). بررسی تأثیر حس تعلق مکانی بر سرمایه اجتماعی و مشارکت در محلات شهر مشهد. نشریه هنرهای زیبا، معماری و شهرسازی، ۱۷(۲)، ۲۹-۳۶. doi: 10.22059/jfaup.2012.30157
- زنگنه شهرکی، سعید؛ گلین شریف‌ادینی، جواد؛ حسن‌زاده، داوود؛ سالاری مقدم، زهرا (۱۳۹۳). تحلیل فضایی کیفیت زندگی در سکونتگاه‌های غیررسمی منطقه کلان‌شهری تهران (مطالعه موردی: اسلام‌آباد صالح‌آباد). پژوهش‌های جغرافیای انسانی، ۴۶(۱)، ۱۷۷-۱۹۶. doi: 10.22059/jhgr. 2014.50599
- زیاری، کرامت‌الله؛ زندوی، سیدمجدالدین؛ آقاجانی، محمد؛ مقدم، محمد (۱۳۸۸). بررسی مشارکت شهروندی و نقش آن در مدیریت شهری شهرهای کوچک (نمونه موردی: شهرهای گله‌دار، ورزنه و هیدج). جغرافیا و توسعه ناحیه‌ای، ۷(۱۳)، ۲۳۵-۲۱۱. https://jgrd.um.ac.ir/article_26760.html
- سالم قهفرخی، امین؛ رضایی، سیدرضا؛ رستمی، محسن؛ علیخواه، ساهره (۱۳۹۹). جایگاه تاب‌آوری سازمانی در مدیریت بحران‌ها و فجایع گردشگری. پژوهش‌های گردشگری و توسعه پایدار، ۳(۱)، ۲۵-۴۰. <http://trsd.ir/post.aspx?id=648>
- سجاسی قیداری، حمدالله؛ صادقلو، طاهره؛ رئیسی، اسلام (۱۳۹۳). سنجش سطح دانش مدیریت بحران مدیران محلی روستایی با تأکید بر زلزله مطالعه موردی، دهستان گشت، شهرستان سراوان. پژوهش‌های روستایی، ۵(۳)، ۵۴۱-۵۶۴. doi: 10.22059/jrur. 2014.53180
- سرمست، بهرام؛ متوسلی، محمد مهدی (۱۳۸۹). بررسی و تحلیل نقش مقیاس شهر در میزان حس تعلق مکانی. مدیریت شهری، ۲۶(۲۶)، ۱۴۶-۱۳۳. http://sam-shahr.ir/?page_id=296
- سواری، مسلم؛ اسکندری دامنه، حامد (۱۳۹۸). نقش مدیریت مشارکتی در توانمندسازی جوامع محلی در مقابله با خشکسالی در جنوب استان کرمان. برنامه‌ریزی و آمایش فضا، ۲۳(۲)، ۱۲۵-۱۷۱. <http://hsmsp.modares.ac.ir/article-21-29527-fa.html>
- شیانی، ملیحه (۱۳۸۴). شهروندی و مشارکت در نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی. فصلنامه حقوق تأمین اجتماعی، ۱(۱)، ۳۲-۱۹. https://refahj.uswr.ac.ir/browse.php?a_id=1749&sid=1&slc_lang=fa
- شریفی کیا، محمد (۱۳۹۱). تعیین میزان و دامنه فرونشست زمین به کمک روش تداخل سنجی راداری در دشت نوق - بهرمان.

- برنامه ریزی آمایش فضا، ۱۶ (۳)، ۵۵-۷۷. <https://hsmsp.modares.ac.ir/article-21-5076-fa.html>
- طالقانی، محمد؛ سلیمی نیا، احسان (۱۳۹۷). ظرفیت‌سازی جوامع به عنوان ابزاری برای توسعه پایدار گردشگری. *مطالعات مدیریت و کارآفرینی*، ۴ (۱)، ۱۴۴-۱۵۴. <https://irijournals.com/journals/management/v4-i1-1-spring97>
- ظفری، حسین؛ ویسی، رضا (۱۳۹۰). واکاوی عوامل مؤثر بر جلب مشارکت مردمی به منظور کاهش ریسک سوانح طبیعی. مسکن و محیط روستا، ۳۰ (۱۳۵)، ۱۲۰-۱۰۵. http://jhre.ir/browse.php?a_code=A-10-51-2&sid=1&slc_lang=fa
- عابدی، قدرت اله (۱۳۷۷). بررسی بلایای طبیعی و نقش آن در توسعه پایداری با تأکید بر ایران. *نشریه اطلاعات جغرافیایی (سپهر)*، ۷ (۲۸)، ۵۲-۶۴. https://www.sepehr.org/article_29112.html?lang=fa
- عبداللهی، مجید (۱۳۹۱). مدیریت بحران در نواحی شهری. تهران، انتشارات سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور.
- عزیزپور، ملکه؛ زنگی‌آبادی، علی؛ اسماعیلیان، زهرا (۱۳۹۰). اولویت‌بندی عوامل مؤثر در مدیریت بحران شهری در برابر بلایای طبیعی (مطالعه موردی سازمان‌های مرتبط با بحران شهر اصفهان). *مجله جغرافیا و برنامه‌ریزی محیطی*، ۲۲ (۳)، ۱۲۴-۱۰۷. https://gep.ui.ac.ir/article_18509.html
- عزیزی، محمدمهدی؛ همافر، میلاد (۱۳۹۱). آسیب‌شناسی لرزه‌های معابر شهری، مطالعه موردی: محله کارمندان کرج. *نشریه هنرهای زیبا، معماری و شهرسازی*، ۱۷ (۳)، ۵-۱۵. doi: 10.22059/jfaup.2012.30369
- عموزاد خلیلی، سجاد؛ رشیدی، احمد؛ پیردشتی، حسین (۱۳۹۷). بررسی نقش مشارکت مردمی در بهبود عملکرد مدیریت بحران فضای شهری و عوامل مؤثر بر آن از منظر نظریه مشارکت اجتماعی راجرز در شهر بهشهر. *فصلنامه دانش پیشگیری و مدیریت بحران*، ۱ (۳)، ۲۵۵-۲۶۸. <http://dpmk.ir/article-1-200-fa.html>
- عوض‌پور، لیلیا؛ قربانی، مهدی؛ عرفان‌زاده، رضا (۱۳۹۶). تحلیل موقعیت کنشگران و سرمایه اجتماعی ذی‌نفعان در راستای مدیریت مشارکتی سیستم‌های اجتماعی-اکولوژیک (مطالعه موردی: روستای حق‌الخواجه شهرستان میامی، استان سمنان). *مرتع و آبخیزداری (منابع طبیعی ایران)*، ۷۰ (۲)، ۴۳۵-۴۴۸. doi: 10.22059/jrwm.2017.214975.1045
- عینالی، جمشید؛ فراهانی، حسین؛ جعفری، نسرین (۱۳۹۲). ارزیابی نقش سرمایه اجتماعی در کاهش اثرات سانحه زلزله در دهستان سجارود. *شهرستان خدابنده. نشریه تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی*، ۱۴ (۳۲)، ۹۳-۱۱۵. <https://system.khu.ac.ir/jgs/article-1-1831-fa.html&sw>
- فرقانی، محمدعلی؛ دربندی، سمانه (۱۳۹۴). ارزیابی عوامل مؤثر در انتخاب مکان‌های اسکان موقت پس از زلزله با استفاده از GIS و تکنیک AHP (مطالعه موردی: منطقه ۴ کرمان). *امداد و نجات*، ۷ (۲)، ۵۴-۸۰. <https://jorar.ir/article-1-220-fa.html>
- فلاح‌ت، محمدصادق (۱۳۸۵). مفهوم حس مکان و عوامل شکل دهنده آن. *نشریه هنرهای زیبا*، ۱ (۲۶)، ۵۷-۶۶. https://journals.ut.ac.ir/article_12321.html
- فیروزپور، آرمین؛ دارایی، مسعود؛ سعادت‌آبادی، علی اصغر (۱۳۹۵). الگوسازی رابطه میان رویکرد قابلیت و رویکرد اجتماع محور مدیریت بحران. *فصلنامه مطالعات مدیریت شهری*، ۸ (۲۵)، ۱-۹. https://ums.srbiau.ac.ir/article_9403.html
- قاسمی، وحید؛ نگینی، سمیه (۱۳۸۹). بررسی تأثیر بافت محلات بر هویت اجتماعی، با تأکید بر هویت محله‌ای در شهر اصفهان. *مطالعات و پژوهش‌های شهری و منطقه‌ای*، ۲ (۷)، ۱۱۳-۱۳۶. https://urs.ui.ac.ir/article_19976.html
- قربانی، مهدی؛ عوض‌پور، لیلیا؛ رحیمی، مجید؛ موسوی، هما؛ اسماعیلی، بهناز (۱۳۸۷). تحلیل سرمایه اجتماعی در راستای مدیریت مشارکتی مناطق خشک. *تحقیقات مرتع و بیابان ایران*، ۲۵ (۲)، ۳۷۸-۳۸۷. doi: 10.22092/ijrdr.2018.116849
- قنبری، ابوالفضل؛ سالکی ملکی، محمدعلی؛ قاسمی، معصومه (۱۳۹۵). ارزیابی میزان آسیب‌پذیری شبکه معابر زمین‌لرزه (نمونه موردی: شهرک باغمیشه تبریز). *نشریه جغرافیا و مخاطرات محیطی*، ۵ (۱۸)، ۱-۱۵. doi: 10.22067/geo.v5i2.15934
- کریمی، خدیجه؛ تقی‌لو، علی‌اکبر (۱۳۹۹). مدیریت بحران اجتماع محور راهی به سوی توسعه پایدار. *فصلنامه دانش پیشگیری و مدیریت بحران*، ۱۰ (۱)، ۵۹-۷۳. http://dpmk.ir/browse.php?a_code=A-10-26-4&sid=1&slc_lang=fa
- کمالی، یحیی؛ جلال میرزایی (۱۳۹۶). مقایسه ساختار مدیریت بحران در ایران، ژاپن، هند و ترکیه. *فصلنامه مطالعات راهبردی سیاست‌گذاری عمومی*، ۷ (۲۵)، ۲۶۹-۲۴۵. https://sspp.iranjournals.ir/article_29735.html
- مبارکی، امید؛ لاله‌پور، منیژه؛ افضل‌گروه، زهرا (۱۳۹۶). ارزیابی و تحلیل ابعاد و مؤلفه‌های تاب‌آوری شهر کرمان. *مجله جغرافیا و توسعه*، ۱۲ (۴۷)، ۲۹-۱۲. doi: 10.22111/gdij.2017.3185

- محقق، مصطفی (۱۳۹۱). رویکردهای نوین در مدیریت بحران و کاهش خطرپذیری بلایا. *مجله امداد و نجات*، ۴(۳)، ۱۱۰-۱۰۷.
<https://jorar.ir/article-1-134-fa.html>
- محمدصالحی، زینب؛ شیخی، حجت؛ رحیمون، علی اصغر (۱۳۹۲). بهسازی کالبدی-محیطی بافت مرکزی شهر با رویکرد توسعه شهری پایدار، مطالعه موردی: بافت مرکزی شهر خرم‌آباد. *فصلنامه علمی پژوهشی مطالعات شهری*، ۲(۷)، ۷۳-۸۸.
https://urbstudies.uok.ac.ir/article_5949.html
- محمدیان، محمد؛ شهسواری، هادی، (۱۳۹۷). بررسی فرهنگ سازمانی یک سازمان با رویکرد نهادی. *پژوهش‌های مدیریت منابع انسانی دانشگاه جامع امام حسین (ع)*، ۱۰(۴)، ۲۱۷-۲۳۲.
https://hrmj.ihu.ac.ir/article_204322.html
- محمدی کاظم آبادی، لیلیا؛ خانی‌زاده، محمدعلی؛ پوراحمد، احمد (۱۳۹۹). سنجش و ارزیابی میزان تاب‌آوری جوامع شهری در ابعاد اجتماعی، اقتصادی، کالبدی و محیط زیستی (مطالعه موردی: شهر شیراز). *علوم و تکنولوژی محیط زیست*، ۲۲(۸)، ۲۹۷-۳۰۷.
 doi: 10.22034/jest.2021.35212.4227
- مطهری، زینب‌السادات؛ رفیعیان، مجتبی (۱۳۹۵). تبیین مدلی به منظور ارتقاء مدیریت خطر بحران با رویکرد اجتماع محور (نمونه موردی یکی از اجتماعات محلی تهران). *معماری و شهرسازی آرمان شهر*، ۱۷(۱)، ۳۸۹-۴۰۱.
https://www.armanshahrjournal.com/article_44644.html
- مطیعی لنگرودی، سیدحسن؛ قدیری معصوم، مجتبی؛ اسکندری چوپقلو، حافظ؛ طورانی، علی؛ خسروی مهر، حمیده (۱۳۹۴). بررسی نقش مدیریت مشارکتی در کاهش آثار سیل (مطالعه موردی: روستاهای حوضه رودخانه زنگمار ماکو). *نشریه جغرافیا و برنامه‌ریزی*، ۱۹(۵۱)، ۳۱۱-۳۳۹.
https://geoplanning.tabrizu.ac.ir/article_3451_0.html?lang=fa
- مقیم، ابراهیم (۱۳۹۳). *دانش مخاطرات (برای زندگی با کیفیت بهتر و محیط پایدارتر)*. انتشارات دانشگاه تهران.
- مقیم، ساجده؛ منصفی پراپی، دانیال (۱۳۹۸). مکانیابی فضای مناسب برای اسکان موقت زلزله‌زدگان با استفاده از تحلیل سلسله‌مراتبی و ترکیب خطی وزنی بر مبنای GIS (نمونه موردی: شهر شاهرود). *نشریه تحلیلی فضایی مخاطرات محیطی*، ۶(۱)، ۷۱-۹۴.
<https://jsaeh.khu.ac.ir/article-1-2865-fa.html>
- منوریان، عباس؛ نرگسیان، عباس؛ فتاحی، مهدی؛ واثق، بهاره (۱۳۸۹). بررسی رابطه بین پاسخگویی عمومی، مشارکت عمومی و اعتماد عمومی در سازمان‌های دولتی مناطق ۲۲ گانه شهر تهران. *پژوهش‌های مدیریت در ایران*، ۱۴(۳)، ۲۵۲-۲۷۴.
https://mri.modares.ac.ir/article_125.html?lang=fa
- موسوی، سیروس (۱۳۹۰). قابلیت‌های دهیاری در مدیریت بحران در روستاها. *ماهنامه آموزشی و پژوهشی و ترویجی دهیاری‌ها*، ۳۶، ۳-۶.
http://sam-shahr.ir/?page_id=294
- موسوی، میرطاهر (۱۳۸۵). مشارکت اجتماعی یکی از مولفه‌های سرمایه اجتماعی. *فصلنامه رفاه اجتماعی*، ۶(۲۳)، ۶۷-۹۲.
http://refahj.uswr.ac.ir/browse.php?a_id=1963&sid=1&slc_lang=fa
- مهدوی‌نژاد، محمدجواد؛ جوانرودی، کلوان (۱۳۹۱). بررسی آسیب‌پذیری ناشی از زلزله در شبکه‌های ارتباطی تهران بزرگ مطالعه موردی: خیابان ولی عصر (عج) شمالی (میدان ولی عصر (عج) تا چهارراه پارک وی). *فصلنامه علمی پژوهشی مدیریت مدیران*، ۱(۱)، ۱۳-۲۱.
https://www.joem.ir/article_1403.html
- مهدیه، امید (۱۳۹۹). بررسی تاثیر مشارکت مردمی بر عملکرد مدیریت بحران. *فصلنامه دانش پیشگیری و مدیریت بحران*، ۱۰(۲)، ۱۴۱-۱۲۶.
<http://dpmk.ir/article-1-328-fa.html>
- نکودری، مریم؛ یعقوبی، نورمحمد (۱۳۹۰). بررسی عوامل تسهیل‌کننده مدیریت دانش در سازمان مدیریت بحران. *پژوهش‌های مدیریت عمومی*، ۴(۱۳)، ۱۱۹-۹۵.
 doi: 10.22111/jmr.2011.649
- نوجوان، مهدی؛ صالحی، اسماعیل؛ امیدوار، بابک؛ فریادی، شهرزاد (۱۴۰۰). تحلیل رویکرد نظری مدیریت سوانح طبیعی در ایران با استفاده از مفهوم فزاینده. *فصلنامه علوم و تکنولوژی محیط زیست*، ۲۳(۱۱)، ۱۱۵-۱۳۳.
 doi: 10.30495/jest.2022.9657
- نوروزی، اصغر؛ فرهادی، مریم (۱۳۹۶). سنجش آسیب‌پذیری و برنامه‌ریزی راهبردی مدیریت بحران (زلزله) در نواحی روستایی مطالعه موردی: شهرستان شهرکرد. *دوفصلنامه علمی پژوهشی مدیریت بحران*، ۶(۱۱)، ۳۱-۴۵.
https://www.joem.ir/article_27882.html
- هدایتی، احمدرضا (۱۳۹۶). مدیریت بحران در حوادث غیر مترقبه (با تأکید بر اقدامات راهبردی و اجرایی در حوادث). *فصلنامه مدیریت بحران*، ۹(۳۳)، ۱۰۳-۱۴۳.
https://cmj.ihu.ac.ir/article_204424.html
- هدایتی فرد، مائده؛ زرنبا، سلین (۱۳۹۸). آزمون رابطه فشرده‌گی سیستم فعالیت اقتصادی و تاب‌آوری مناطق شهری موردپژوهی:

doi: 10.22054/urdp. ۱۴۴-۱۱۱، (۸)۴، فصلنامه برنامه ریزی توسعه شهری و منطقه‌ای، ۲۰۲۱.۴۹۸۹۱.۱۱۸۴

References

- Abedi, Gh. (1998). Study of Natural Disasters and its Role in Sustainable Development (With Emphasis on Iran). *Journal of Geographical Data (SEPEHR)* 7 (28), 52-64. https://www.sepehr.org/article_29112.html?lang=fa (In Persian).
- Abdollahi, M. (2012). *Disaster Management in Urban Areas*. Tehran: Publications of the Organization of Municipalities and Villages of the country (In Persian).
- Aberquez, I., Murshed, Z. (2006). *Community-based disaster risk management: field practitioners' handbook*. Asian Disaster Preparedness Center (ADPC).
- Abul Kalam Azad, M., Salim Uddin, M., Ali Ashraf, M. (2020). Community-based Disaster Management and Its Salient Features: A Policy Approach to People-centred Risk Reduction in Bangladesh. *Asia-Pacific Journal of Rural Development*, 29 (2). doi: 10.1177/1018529119898036
- Ahmed, T. (2019). *Implementation and sustainability of a community event-based surveillance pilot in Liberia*. PhD thesis of International Health, Johns Hopkins University.
- Aijazi, O., & Panjwani, D. (2015). Religion in Spaces of Social Disruption: Re-Reading the Public Transcript of Disaster Relief in Pakistan. *International Journal of Mass Emergencies & Disasters*, 33(1), 95-110. doi: 10.1177/028072701503300103.
- Akhavan, P., & Darvishzadeh, M. (2011). A Tentative Crisis Management Framework Based on Schools of Earl Knowledge Management in the Earthquake Crisis. *Journal of Information Processing & Management*, 27 (1), 143-170. https://jipm.irandoc.ac.ir/article_699107.html?lang=fa (In Persian).
- Allen, K. (2006). Community Based Disaster Preparedness and Climate Adaptation: Local Capacity Building in the Philippines. *Disasters*, 30(1), 81-101. doi: 10.1111/j.1467-9523.2006.00308.x.
- Alshehri, S., Rezgui, Y., & Li, H. (2015). Disaster community resilience assessment method: a consensus_based Dephi and AHP approach. *Natural Hazds*, 78(1). doi: 10.1007/s11069-015-1719-5.
- Altmann, M., Suarez-Bustamante, M., Soulier, C., Lesavre, C., & Antoine, C. (2017). First wave of the 2016–17 cholera outbreak in Hodeidah City, Yemen—ACF experience and lessons learned. *PLoS Currents*, 9. doi: 10.1371/currents.outbreaks.5c338264469fa046ef013e48a71fb1c5.
- Amanpour, S., Mohamadi deh cheshme, M., & Alizadeh, M. (2016). Evaluating Vulnerability of Kuhdasht Urban Infrastructure's through Passive Defense Approach. *Town and Country Planning*, 8 (1), 133-154. doi: 10.22059/jtcp.2016.59145 (In Persian).
- Amini, E., Habib, F., & Mojtahedzadeh, Gh. (2010). Land Use Planning and its effects on reduced city vulnerability Against Earthquake. *Journal of Environmental Science and Technology*, 12 (3), 161-174. https://jest.srbiau.ac.ir/article_154.html (In Persian).
- Amoozad Khalili, S., Rashidy, A., & Pirdashti, H. (2018). Considering the role of public participation to improve urban crisis management and its effective elements based on Ragers' public participation theory, Case study: Behshar city. *Disaster Prevention and Management Knowledge*, 8 (3), 255-268. <http://dpmk.ir/article-1-200-fa.html> (In Persian).
- Anand, A., Jethoo, A., & Sharma, G. (2015). Selection of temporary rehabilitation location after disaster: A review. *European Scientific Journal*, 11(10), 161-169. <https://eujournal.org/index.php/esj/article/view/5719>.
- Antonio, T., lanawati, S., Wiriana, T. A. & Christina, L. (2014). Correlations creativity, intelligence, personality, and entrepreneurship achievement. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 115, 251-257. doi: 10.1016/j.sbspro.2014.02.433.
- Appleby-Arnold, S., Brockdorff, N., Jakovljević, I., & Zdravković, S. (2018). Applying cultural values to encourage disaster preparedness: Lessons from a low-hazard country. *International journal of disaster risk reduction*, 31, 37-44. doi: 10.1016/j.ijdrr.2018.04.015.
- Aslam, s. A. M., Teo, M., Goonetilleke, A., & Ziyath, a. M. (2018). An inclusive and adaptive

- framework for measuring social resilience to disasters. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 28(3), 862–873. doi: 10.1016/j.ijdrr.2018.02.004.
- Aslani, F., Asadi, S., Sharghi, A., & Kakavand, Y. (2020). Investigating the role of Neighborhood Reconstruction on post-disaster healing of Psychosocial Outcomes after the 2003 Bam Earthquake. *Disaster Prevention and Management Knowledge*, 10 (2), 115-125. <http://dpmk.ir/article-1-320-fa.html> (In Persian).
- Avazpour, L., Ghorbani, M., & Erfanzadeh, R. (2017). Depositions Analysis of Actors and Social Capital for Co_ Management of Socio_Ecologic Systems (Study Area: Hagholkhaje Village, Mayamey District, Semnan Province). *Journal of Range and Watershed Management*, 70 (2), 435-448. doi: 10.22059/jrwm.2017.214975.1045 (In Persian).
- Azade, S.R., & Zare, M. (2016). Environmental abilities and limitation with seismic and how Zanjan population Centers establishment analysis. *Journal of Human Residence Planning Studies*, 11 (35), 131-141. https://jshsp.rasht.iau.ir/article_525318.html?lang=fa (In Persian).
- Azizi, M.M., & Homafar, M. (2012). Seismic Vulnerability Analysis of Urban Roads Network. *Fine Arts*, 17 (3), 5-16. doi: 10.22059/jfaup.2012.30369 (In Persian).
- Azizpour, M., Zangiabadi, A., & Esmaeilian, Z. (2012). Prioritizing the effective factors in urban crisis management against the natural disasters (Studying sample: The organizations related to Isfahan's crisis). *Geography and Environmental Planning*, 22 (3), 107-124. https://gep.ui.ac.ir/article_18509.html (In Persian).
- Babakhani, F., Yazdani Nasab, M., & Nouri, N. (2014). Important influential factors on people's tendency for voluntary participation during crisis. *Journal of Emergency Management* 2 (2), 5-13. https://www.joem.ir/article_5599.html?lang=fa (In Persian).
- Ballesterio, E. (2007). Compromise programming: A utility-based linear-quadratic composite metric from the trade-off between achievement and balanced (non-corner) solutions. *European Journal of Operational Research*, 182(3), 1369-1382. doi: 10.1016/j.ejor.2006.09.049.
- Barghamadi, H. (2008). The Effects of Ghorbat Quarter Destruction on the Social Capital of Residents of Khaksefid. *Social Welfare Quarterly*, 7 (28), 263-284. <http://refahj.uswr.ac.ir/article-1-2039-fa.html> (In Persian).
- Barthel, S., Colding, S., Grahn, H., Erixon, H., Ernstson, C., Karsten, L., & Torsvall, J. (2013). *Principles of Social Ecological Design: Case Study Albano Campus, Stockholm*. Stockholm: TRITA-ARK.
- Basta, C., Neuvel, M. M., Zlatanova, S., & Ale, B. (2007). Risk maps informing land-use planning processes A survey on the Netherlands and the United Kingdom recent developments. *Journal of Hazardous Materials*, 145 (1-2), 241–249. doi: 10.1016/j.jhazmat.2006.11.032.
- Bazi, Kh., & Moammare, E. (2018). Explanation and Analysis of the Inequalities of Health Development Services Using Multi-Criteria Decision-Making Methods (Case study: Golestan Province). *Geography and Development*, 15 (49), 97-116. doi: 10.22111/gdij.2017.3454 (In Persian).
- Beilin, R. & Wilkinson, C. (2015). Introduction: governing for urban resilience. *Urban Studies Journal Limited*. 9 (2), 38-51. doi: 10.1177/0042098015574955.
- Bergeron, W. P. (2015). Considering culture in evacuation planning and consequence management. *Journal of emergency management*, 13 (2), 87-92. doi: 10.5055/jem.2015.0222
- Berno, T. (2017). Social enterprise, sustainability and community in postearthquake Christchurch: Exploring therole of local food systems in building resilience. *Journal of Enterprising Communities: People and Places in the Global Economy*, 11(1), 149-165. doi: 10.1108/JEC-01-2015-0013
- Botero, V. (2009). *Geo-Information for Measuring Vulnerability to Earthquakes*. Netherlands: Utrecht University Repository.
- Breathnach, P., Egeraat, Ch.V., & Curran, D. (2015). Regional economic resilience in Ireland: the roles of industrial structure and foreign inward investment. *Regional Studies, Regional Science*, 2 (1), 497- 517. doi: 10.1080/21681376.2015.1088792.
- Broekemaa, W., Van, E. C., Torenvlied, R. (2018). The role of external experts in crisis situations: A research synthesis of 114 post-crisis evaluation reports in the Netherlands, *International*

- Journal of Disaster Risk Reduction*, 31 (6), 20–29. doi: 10.1016/j.jjdr.2018.03.021.
- Bunderson, J.S. & Sutcliffe, K.M. (2002). Comparing alternative conceptualizations of functional diversity in management teams: process and performance effects. *Academy of Management Journal*, 45(5), 875–893. doi: 10.2307/3069319.
- Changnon, S. A. (2009). Tornado losses in the United States. *Natural Hazards Review*, 10 (4), 145-150. doi: 10.1061/(ASCE)1527-6988(2009)10:4(145).
- Chelleri, L., Baravikova, A. (2021). Understandings of urban resilience meanings and principles across Europe. *Cities*, 108. doi: 10.1016/j.cities.2020.102985.
- chen, A., Pena-Mora, F., Plans, A., Mehta, J. Sh., & Aziz, Z. (2012). Supporting Urban Search and Rescue with digital assessments of structures and requests of response resources. *Advanced Engineering Informatics*, 26 (4), 833-845. doi: 10.1016/j.aei.2012.06.004.
- Chen, W., Ren, Ch., Shi, Y., & Zhai, G. (2018). Urban resources selection and allocation for emergency shelters: in a multi-hazard environment. *International journal of environmental research and public health*, 15 (6), 1261. doi: 10.3390/ijerph15061261.
- Chollet, T., Tixier, J., Dandrieux, A., Slangen, P. (2017). Training decision-makers: Existing strategies for natural and technological crisis management and specifications of an improved simulation-based tool. *Safety Science*, 97, 144-153. doi: 10.1016/j.ssci.2016.03.025.
- Chu, J., Su, Y. (2012). The application of TOPSIS method in selecting fixed seismic shelter for evacuation in cities. *Systems Engineering Procedia*, 3, 391-397. doi: 10.1016/j.sepro.2011.10.061.
- Cutter, S. L., Burton, Ch. G., & Emrich, Ch. (2010). Disaster resilience indicators for benchmarking baseline conditions. *Journal of Homeland Security and Emergency Management*, 7 (1). doi: 10.2202/1547-7355.1732.
- Dadashpoor, H., & Adeli, Z. (2016). Measuring the Amount of Regional Resilience in Qazvin Urban Region. *Emergency Management*, 4 (2), 73-84. https://www.joem.ir/article_18579.html (In Persian).
- Dadpour, S. (2012). Solutions for increasing social capital on a micro scale in accordance with the goals of urban design. *Taq*, 63, 32-35. https://nezammohandesi.ir/uploads/TAAGH_62-63.pdf (In Persian).
- Dasilvaavanzi, D., Foggianto, A., Dos Santos, V.A., Deschamps, F., de Freitas Rocha, L. (2017). A framework for interoperability assessment in crisis management. *Journal of Industrial Information Integration*, 5, 26-38. doi: 10.1016/j.jii.2017.02.004.
- Davidoff, P. (1965). Advocacy and pluralism in planning. *Journal of American Institute of Planners*, 31(4), 544-555. doi: 10.1002/9781119084679.ch21.
- Dostal, J. (2015). Lessons of Cooperation Between Government and non-governmental Organizations in Emergency Management in The Czech Republic. *International Journal of Safety and Security Engineering*, 5 (3), 203-221. doi: 10.2495/SAFE-V5-N3-203-221.
- Downing, S. M. (2004). Reliability: on the reproducibility of assessment data. *medical education*, 38 (9), 1006-1012. doi: 10.1111/j.1365-2929.2004.01932.x.
- Drabek, Th.E., & Hoetmer, G. (2004). *Emergency management: principles and practice for local government*. Translated by Tehran Center for Studies and Planning, Tehran: Publication of Urban Processing and Planning Company (In Persian).
- Einali, J., Farahani, H., & Jafari, N. (2014). Evaluation of the role of social capital in reducing the effects of the earthquake accident in Sajasroud province, Khodabande city. *Journal of Applied researches in Geographical Sciences*, 14 (32), 93-115. <https://system.khu.ac.ir/jgs/article-1-1831-fa.html&sw=> (In Persian).
- El-Khatib, Z., Shah, M., Zallappa, SN. (2018). SMS-based smartphone application for disease surveillance has doubled completeness and timeliness in a limited-resource setting evaluation of a 15-week pilot program in Central African Republic. *Conflict and Health*, 12 (1), 12-42. doi: 10.1186/s13031-018-0177-6.
- Esfandyari, F., Ghafari Gilandeh, A., & Lotfi, Kh. (2014). Investigating the seismic power of faults and estimating human casualties caused by earthquakes in urban areas, case study: (Ardebil city). *Quantitative Geomorphological Research* 2 (4), 17-36. <https://www.Geomorphology>

- journal.ir/article_77928.html (In Persian).
- Falahat, M.S. (2006). The concept of sense of place and its shaping factors. *Fine Arts Journal, 1* (26), 57-66. https://journals.ut.ac.ir/article_12321.html (In Persian).
- Feliciotti, A., Romice, O., & Porta, S. (2016). Design for Change: Five Proxies for Resilience in the Urban Form. *Open House International, 41* (4), 23-30. doi: 10.1108/OHI-04-2016-B0004.
- Fener, T., & Cevik, T. (2015). Leadership in Crisis Management: Separation of Leadership and Executive Concepts. *Procedia Economics and Finance, 26* (3), 695 – 701. doi: 10.1016/S2212-5671(15)00817-5.
- Ferrier, N., & Haque, C. E. (2003). Hazards risk assessment methodology for emergency managers: A standardized frame work for application. *Naturall Hazards, 28* (2), 271-290. doi: 10.1023/A:1022986226340.
- Firoozpour, A., Daraei, M., & Sadabadi, A.A. (2016). Modeling of the Relation between Capability Approach and Community Based Approach Disaster Management. *Journal of Urban Management Studies, 8* (25), 2-9. https://ums.srbiau.ac.ir/article_9403.html (In Persian).
- Forghani, M.A., & Darbandi, S. (2015). Evaluation of effective factors in site selection of temporary housing after earthquake by using GIS and AHP technique (Case study: Kerman 4th district). *Journal of Rescue and Relief, 7* (2), 54-80. <https://jorar.ir/article-1-220-fa.html> (In Persian).
- Gasemi, V., & Negini, S. (2010). The Study of the Impact of Neighbourhood Texture on Social Identity Focusing Neighbourhood Identity in Isfahan City. *Urban regional studies and research, 2* (7), 113-136. https://urs.ui.ac.ir/article_19976.html?lang=fa (In Persian).
- Ghanbari, A., Saleki Maleki, M.A., & Gasemi, M. (2017). An Evaluation of Urban Roads Network Vulnerability to Earthquake (Case Study: Tabriz Baghmishe Town). *Journal of Geography and Environmental Hazards, 5* (2), 1-15. doi: 10.22067/geo.v5i2.15934 (In Persian).
- Ghorbani, M., Avazpour, L., Rahimi, M., Mousavi, H., & Esmaeli, B. (2018). Analysis of bonding social capital towards co-management of dry lands. *Journal of Range and Desert Research, 25* (2), 378-387. doi: 10.22092/ijrdr.2018.116849 (In Persian).
- Grazino, P., & Rizzi, P. (2016). Valncrahility and resilience in the local systems: the case of italion prorinces. *Science of The Total Environment, 553*, 211-222. doi: 10.1016/j.scitotenv.2016.02.051
- Gwet, KL. (2014). *Handbook of inter-rater reliability: The definitive guide to measuring the extent of agreement among raters*. Advanced Analytics LLC.
- Habibi, K., Sarkaregar Ardakani, A., Yousefi, Z., & Sadarnezhad, M. (2012). Implementation of fuzzy hierarchical algorithms to determine the vulnerability of several factors in the downtown of cities. *Crisis Management, 1* (2), 67-76. https://www.joem.ir/article_2782.html (In Persian).
- Habibpour Gatabi, K., & Kari Jafari, B. (2019). Situation of Non-Governmental Organizations in Tehran's Crisis Management. *Journal of Iranian Social Studies, 13* (2), 29-54. doi: 10.22034/jss.2019.43299 (In Persian).
- Haghighat, S.S. (2008). *Political science methodology*. Qom: Mofid University Publications (In Persian).
- Hajipour, B., Motameni, A., & Tayebi Abolhasani, A. (2016). Meta-synthesis of success factors for commercialize of products with advanced technology. *Innovation Management, 5* (4), 19-54. https://www.nowavari.ir/article_46945.html (In Persian).
- Hajipour, Kh. (2006). Neighborhood based planning: An efficient approach in creating sustainable urban management. *Fine Arts, 1* (26), 37-46. https://journals.ut.ac.ir/article_12319.html (In Persian).
- Haque, A., Fatema, K. (2022). Disaster risk reduction for whom? The gap between centrally planned Disaster Management Program and people's risk perception and adaptation. *International Journal of Disaster Risk Reduction, 82*. doi: 10.1016/j.ijdr.2022.103229.
- Harris, R.B. Harris, K. J. & Harvey, P. (2007). A test of competing models of the relationships among perceptions of organizational politics, perceived organizational support, and individual outcomes. *The Journal of social psychology, 147*, (6), 631-656. doi: 10.3200/SOCP.147.6.
- He, B., Wu, J., Lu, A., Cui, X., Zhou, L., Liu, M., & Zhao, L. (2018). Quantitative assessment and

- spatial characteristic analysis of agricultural drought risk in China. *Natural Hazards*, 66 (2), 155–166. doi: 10.1007/s11069-010-9591-9.
- Healey, P. (1997). *Strategies, processes and plans*. England: Ashgate Publishing Limited.
- Hedayati, A.R. (2017). Crisis management in unexpected events (with emphasis on strategic and executive measures in events). *Journal of Emergency Management*, 9 (33), 103-143. https://cmj.ihu.ac.ir/article_204424.html (In Persian).
- Hedayatifard, M., & Rozenblat, C. (2021). The Relationship between Economic Tightness and Regional Resilience (Case Study: Counties in Kerman Province). *Urban and Regional Development Planning*, 4 (8), 111- 144. doi: 10.22054/urdp.2021.49891.1184 (In Persian).
- Henstra, D., & McBean, G. (2005). Canadian disaster management policy: Moving toward a paradigm shift? *Canadian Public Policy*, 31 (3), 303–318. doi: 10.2307/3552443.
- Hernantes, J., Labaka, L., Turoff, M., Hiltz, S.R. & Banuls, V.A. (2017). Moving forward to disaster resilience: perspectives on increasing resilience for future disasters. *Technological Forecasting and Social Change*, 121. doi: 10.1016/j. techfore.2017.05.011.
- Heshmati, M., Solimani Mehranjani, M., Zanganeh, A., & Parizadi, T. (2020). An Explanation of the Institutional Capacity for Enhancing the Urban Resiliency in Environmental Crises. *Defense Policy*, 28 (111), 167-193. https://dpj.ihu.ac.ir/article_205774.html (In Persian).
- Heydari Sareban, V., Bakhtar, S., & Talei Hour, V. (2016). Evaluation and impact of social capital components on the empowerment of rural women (Case study of Shian village, Eslamabad-e-Gharb). *Women and society*, 7 (4), 50-23. https://jzvj.marvdasht.iau.ir/article_2265.html (In Persian).
- Heymann, D. (2015) *Control of communicable diseases manual*. Washington, DC: APHA Press.
- Hill, ch. W., & Schilling, M. A. (2016). *Strategic Management: An Integrated Approach*. 12e, Cengage Publishers.
- Ho Park, J., Hyug Park, S., & Kim, K. (2019). Disaster management and land administration in South Korea: Earthquakes and the real estate market. *Land Use Policy*, 85, (1) 52-62. doi: 10.1016/j.landusepol.2019.03.040.
- Hoghoughi, A., Tabaian, S.M., & Shahnamnia, A. (2018). Comparative study of the structure of crisis management centers in Iran and America. *Conference on civil engineering, architecture and urban planning in the countries of the Islamic world*, Tabriz. <https://civilica.com/doc/775514> (In Persian).
- Hosseini, H., Ghodrati, H., Mireh, M., & Zangeneh, Y. (2013). Urban Sustainability Based on Citizens' Participation (Case Study - the City of Sabzevar). *Geography and Environmental Sustainability*, 3 (1), 41-66. https://ges.razi.ac.ir/article_206.html (In Persian).
- Hosseini, Z., Alavi, A., Hassanzade, R., & Dehghani, M. (2015) Seismic Vulnerability Analysis and Simulation in Disaster Management, Case Study: 13th area of kerman city. *Geographical researches*, 29 (4), 147-164. <http://georesearch.ir/article-1-329-fa.html> (In Persian).
- Hostettler, S., Jeohr, A., Montes, C., & D'Acunzi, A. (2019). Community-based landslide risk reduction: a review of a Red Cross soil bioengineering for resilience program in Honduras. *Landslides*, 16(2011). doi: 10.1007/s10346-019-01161-3.
- Huck, A, Monstadt, J, Driessen, P. (2020). Mainstreaming resilience in urban policy making? Insights from Christchurch and Rotterdam. *Geoforum*, 117, 194-205. doi: 10.1016/j.geoforum.2020.10.001.
- Imbens, G., & Rubin, D. B. (2015). *Causal Inference in Statistics, Social, and Biomedical Sciences*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Jafari, M., Ebne Rasoul, S.A., & Didehvar, F. (2006). The role of knowledge management and information technology in project risk management. *International Journal of Engineering Sciences*, 17 (5), 31-37. <https://www.sid.ir/paper/65811/fa> (In Persian).
- Jahangiri, K., Tabibi, S.J., Maleki, M., & Alamdari, Sh. (2009). A comparative study on community-based disaster management (CBDM) in selected countries and proposing a model for Iran. *Payesh*, 8 (1), 49-57. <http://payeshjournal.ir/article-1-633-fa.html> (In Persian).
- Jaja, S. A., Amah, E. v. (2014). Mentoring and Organizational Resilience. A Study of Manufacturing Companies in Rivers State. *Journal of Business and Management*, 16 (10), 1-9. doi: 10.9790/

- 487X-161010109.
- Joakim, E. (2008). *Assessing the hazards of place model of vulnerability: a case study of waterloo region*. thesis for Master of Arts in the field of Geography & Environmental Studies, Wilfrid Laurier University.
- Johnson, C. (2007). Strategic planning for post-disaster temporary housing. *Disasters*, 31(4), 435-458. doi: 10.1111/j.1467-7717.2007.01018.x.
- Kamali, Y., & Mirzaei, J. (2018). Comparative study of disaster management structure in Iran, Japan, India and Turkey. *Strategic Studies of Public Policy*, 7 (25), 245-289. https://sspp.iranjournals.ir/article_29735.html (In Persian).
- Karholm, M., nylund, K., & Fuente, P. (2014). Spatial resiliera and urban planning addressing the interdependence of uran retail areas. *cities*, 36, 121-130. doi: 10.1016/j.cities.2012.10.012.
- Karimi, K., & Tagilo, A. (2020). Community-Based disaster risk Management towards Sustainable Development. *Disaster Prevention and Management Knowledge*, 10 (1), 73-59. http://dpmk.ir/browse.php?a_code=A-10-26-4&sid=1&slc_lang=fa (In Persian).
- Khodabandelou, A., & Alidousti, A. (2015). Designing the Executive Structure of Disaster Management Operation in Different Organizations and Centers. *Disaster Prevention and Management Knowledge*, 5 (1), 58-68. <http://dpmk.ir/article-1-65-fa.html> (In Persian).
- Kuehne, A., Keating, P., Polonsky, J., Haskew, Ch., Schenkel, K., Waroux, O., & Ratnayake, R. (2019). Event-based surveillance at health facility and community level in low-income and middle-income countries: a systematic review. *BMJ Glob Health*, 4 (6). doi: 10.1136/bmjgh-2019-001878.
- Labrique, A. B., Wadhwani, C., & Williams, K. A. (2018). Best practices in scaling digital health in low and middle income countries. *Global Health*, 14 (1). doi: 10.1186/s12992-018-0424-z.
- Lado, M., Mackoy, S., Steve, B., & Rumunu, J. (2012). Evaluation of community-based surveillance for Guinea worm, South Sudan, 2006. *South Sudan Medical Journal* 5 (3), 72-74.
- Lambert, S. J., Scott, J. C. (2019). International Disaster Risk Reduction Strategies and Indigenous Peoples. *The International Indigenous Policy Journal*, 10 (2). doi: 10.18584/iipj.2019.10.2.2.
- Lassa, J. A., Boli, A., Fanggalda, S., Ofong, A., & Leonis, H. (2018). Twenty years of community-based disaster risk reduction experience from a dryland village in Indonesia. *journal of disaster risk studies*, 10(1), 502. doi: 10.4102/jamba.v10i1.502.
- Lixin, yi, Xi, Zhang., Lingling, Ge., & Dong, Zhoa. (2013). Community-based disaster management: A review of progress in China. *Natural Hazards*, 65 (3). doi: 10.1007/s11069-012-0471-3.
- Mahdavinejad, M. J., & Javanrudi, K. (2012). Assessment of Reducing Earthquake Damage in Transportation Networks of Greater Tehran Case Study: The Northern Vali-Asr Street. *Journal of Emergency Management*, 1 (1), 13-21. https://www.joem.ir/article_1403.html (In Persian).
- Mahdieh, O. (2020). Investigating the Effect of Public Participation on Crisis Management Performance. *Disaster Prevention and Management Knowledge*, 10 (2) :126-141. <http://dpmk.ir/article-1-328-fa.html> (In Persian).
- Margerum, R. D. (2002), Collaborative Planning: Building Consensus ana Building a Distinct Model for Practice. *Planning Education and Research*, 21, 237-253. doi: 10.1177/0739456X0202100302.
- Martin, A. (2015). A frame work to understand the relationship between social factors the reduce in cities Application to the city of Boston. *international journal of disaster risk Redution*, 12, 53-80. doi: 10.1016/j.ijdr.2014.12.001.
- Masozera, M., Bailey, M., Kerchner, C. (2007). Distribution of impacts of natural disasters across income groups: a case study of New Orleans. *Ecol Econ*, 63, 299-306. doi: 10.1016/j.ecolecon.2006.06.013.
- Matyas, D. & Pelling, M. (2015). Positioning resilience for 2015: the role of resistance, incremental adjustment and transformation in disaster risk management policy. *Disasters*, 39 (1) 1-18. doi: 10.1111/disa.12107.
- Mayunga, J. S. (2007). Understanding and applying the concept of community disaster resilience: A

- capital-based approach. *Summer Academy for Social Vulnerability and Resilience Building*, Munich. 22- 28.
- McVey, A., & Vowles, J. (2005). Virtuous Circle or Cul de Sac? Social Capital and Political Participation in New Zealand. *Political Science*, 57 (1), 5-20. doi: 10.1177/003231870505700102.
- Miriam, H., & Shulman, L. (2008). *Estimating Evaluation Vulnerability of Urban ransportation Systems Using GIS*. thesis for the degree of Master of Arts, Queen's University Kingston.
- Mobaraki, O., Lalehpour, M., & Afzaligrouh, Z. (2017). Evaluating and Analysis of Resiliency Dimension and Parameters of Kerman City. *Geography and Development*, 15 (47), 89-104. doi: 10.22111/gdj.2017.3185 (In Persian).
- Moghimi, E. (2014). *Hazard Science (for living with better quality and The more stable environment)*. University of Tehran Press (In Persian).
- Mohageg, M. (2012). New approaches in crisis management and disaster risk reduction. *Journal of Rescue and Relief*, 4 (3), 107-110. <https://jorar.ir/article-1-134-fa.html> (In Persian).
- Mohammadian, M., & Shahsavari, H. (2019). An Investigation of Organizational Culture of a Military Unit by Institutional Approach. *Journal of Research in Human Resources Management*, 10 (4), 217-232. https://hrmj.ihu.ac.ir/article_204322.html (In Persian).
- Mohammadi Kazemabadi, L., Khanizadeh, M.A., & Pourahmad, A. (2021). Measuring and Assessing the Urban Resilience in the Social, Economic, Physical and Environmental Dimensions (Case study: Shiraz City). *Journal of Environmental Science and Technology*, 22 (8), 295-307. doi: 10.22034/jest.2021.35212.4227 (In Persian).
- Mohammadsalehi, Z., Sheikhi, H., & Rahimion, A.A. (2013). Physical–Enviromental Rehabilitaion of the central core of city textures, toward urban sustainable development (Case Study: Central Texture of the Khorramabad City). *Motaleate Shahri*, 2 (7), 73-87. https://urbstudies.uok.ac.ir/article_5949.html (In Persian).
- Monavarian, A., Nargesian, A., Fatahi, M., & Vaseg, B. (2010). Investigation of the Relation between Public accountability, Public Trust and Public Participation in Public Organizations (Case Study: 22 Areas of Tehran city). *Journal of Management Research in Iran*, 14 (3), 251-274. https://mri.modares.ac.ir/article_125.html?lang=fa (In Persian).
- Motahari, Z.S., & Rafeian, M. (2017). An Explanation a Model for Enhancing Disaster Risk Management by Using Community-based Approach (CBDRM), Case Study: A Local Community in Tehran. *Armanshahr Architecture & Urban Development journal*, 9 (17), 389-401. https://www.armanshahrjournal.com/article_44644.html (In Persian).
- Motieei Langroodi, S.H., Ghadirye Masoum, M., Eskandari chopoglo, H., Toorani, A., & Khosravimehr, H. (2015). The Study the Role of Participatory Management to Reduce Flood Impacts (Case Study: Rurals of River Basin Zngmar Maku city). *Journal of Geography and Planning*, 19 (51), 311-339. https://geoplanning.tabrizu.ac.ir/article_3451_0.html?lang=fa (In Persian).
- Moosavi, M. (2007). Social Participation as a Component of Social Capital. *Social Welfare*, 6 (23), 67-92. http://refahj.uswr.ac.ir/browse.php?a_id=1963&sid=1&slc_lang=fa (In Persian).
- Mousavi, S. (2011). Villager capabilities in crisis management in villages. *Educational, research and promotional monthly of the rural communities*, 36, 3-6. http://sam-shahr.ir/?page_id=294 (In Persian).
- Nekoudari, M., & Yagoubi, N.M. (2011). Investigation of Facilitating Factors of Knowledge Management (KM) in Disaster Management Organization. *Public Management Researches*, 4 (13), 95-119. doi: 10.22111/jmr.2011.649 (In Persian).
- N'Guessan, S., Attiey, H. B., & Ndiaye, S. (2019). Community-based surveillance: a pilot experiment in the Kabadougou-Bafing-Folon health region in Cote d'Ivoire. *Interv Epidemiol Public Health*; 2, 11, 1-19. doi: 10.37432/JIEPH.2019.2.3.20.
- Nojavan, M., Salehi, E., Omidvar, B., & Faryadi, Sh. (2022). The Study of Theoretical Approach of Natural Disaster Management in Iran using Meta-analysis. *Journal of Environmental Science and Technology*, 23 (11), 115-133. doi: 10.30495/jest.2022.9657 (In Persian).
- Noori, M., Miller, R., Randolph, K., & Gregori, J. (2018). How much should be invested in hazard

- mitigation? Development of a streamlined hazard mitigation cost assessment framework. *Journal of Disaster Risk Reduction*, 28, 578–584. doi: 10.1016/j.ijdr.2018.01.007.
- Norouzi, A., & Farhadi, M. (2017). Vulnerability Assessment and Strategic Planning for Crisis Management (Earthquake) in Rural Areas (C.S: Shahrekord City). *Journal of Emergency Management*, 6 (1), 31-45. https://www.joem.ir/article_27882.html (In Persian).
- Omena Monte, B.E., Goldenfum, J.A., Michel, G.P., & Cavalcanti, J.R.d.A. (2021). Terminology of natural hazards and disasters: A review and the case of Brazil. *international Journal of Disaster Risk Reduction*, 52 (80). doi: 10.1016/j.ijdr.2020.101970.
- Omidali, E., Taghvaei, M., & Beidram, R. (2014). Improvement of Urban Effete Texture with Earthquake Critical Management Approach. *Geophysical Researches*, 29 (3), 165-178. <http://georesearch.ir/article-1-353-fa.html> (In Persian).
- Osti, R. (2006). Forms of community participation and agencies role for the implementation of water induced disaster management, Disaster Prevention and Management. *Disaster Prevention and Management* 13 (1), 6-12. doi: 10.1108/09653560410521643.
- Palekiene, O. Simanaviciene, Z. Bruneckiene, J. (2015). The application of resilience concept in the regional development context. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 213, 179- 184. doi: 10.1016/j.sbspro.2015.11.423.
- Patnaik, U., Das, P.K. (2017). Do development interventions confer adaptive capacity? Insights from rural India. *World Development*, 97, 298–312. doi: 10.1016/j.worlddev.2017.04.017.
- Patterson, O., Fredrick, W., & Kavita, P. (2010). The Role of Community Disaster Response: Conceptual Models. *Population Research and Policy Review*, 29 (2), 127-141. doi: 10.1007/s11113-009-9133-x.
- Peterson, L. S., & Steven J. R. (2017). a multi-scalar, mixed methods framework for assessing rural communities' capacity for resilience, adaptation, and transformation. *Journal Community Development*, 48 (1), 124-140. doi: 10.1080/15575330.2016.1250103.
- Piran, P., Rafiean, M., Rezaei, M., & Dehghan, H. (2016). Identify factors affecting social institutions to manage better neighborhoods (Case Study: Ferdosiyeh neighborhoods in city-the city Shahriyar). *Journal of Urban Planning and Research*, 7 (25), 1-22. https://jupm.marvdasht.iau.ir/article_1954.html?lang=fa (In Persian).
- Pishgagifar, Z., Eghbali, N., Faraji Rad, A., & Beig Babai, B. (2012). Geographic information system and its role in locating dangerous urban areas for use in crisis management (case study: District 8 of Tabriz Municipality). *Journal of Geography Environment Preparation*, 4 (13), 91-104. <http://geographical-space.iau-ahar.ac.ir/article-1-1320-fa.html> (In Persian).
- Polonsky, J.A., Baidjoe, A., Kamvar, Z. N. (2019). Outbreak analytics: a developing data science for informing the response to emerging pathogens. *Philosophical Transactions of The Royal Society B Biological Sciences*, 374 (1776). doi: 10.1098/rstb.2018.0276.
- Pourahmad, A., Divsalar, A., Mahdavi, P., & Gholamrezai, Z. (2014). Planning for Prevention of Earthquake Disaster Harms in Sarab City. *Journal of Analysis Environmental Hazard*, 1 (3), 45-57. <http://jsaeh.khu.ac.ir/article-1-2347-fa.html> (In Persian).
- Pourashour, M. (2011). *Investigating the impact of the neighborhood management system in Tehran's 7th district municipality with citizen participation*. Master's thesis in law and political science, Islamic Azad University, Karaj branch (In Persian).
- Pudineh, M., Miri, Gh., & Anvari, M. (2022). Analysis of the position of crisis management organizations in increasing urban resilience (Case study: Zabol city). *Journal of Emergency Management* 11 (1), 129-140. https://www.joem.ir/article_251426.html (In Persian).
- Rafei, H., Shahnooshi, N., & Rahnama, M.R. (2013). Study and Ranking of Urban Regions Based on Citizens' Participation in Origin Separation of Waste by Using several criterion programming (Case Study: Mashhad). *Geographical researches*, 28 (2), 195-214. <https://georesearch.ir/article-1-485-fa.html> (In Persian).
- Rafian, M., Rezaei, M.R., Asgari, A., Parhizkar, A., & Siavash, Sh. (2012). Conceptual explanation of resilience and its indexing in community-based disaster management (CBDM). *Journal of Spatial Planning*, 15 (4), 19-41. <https://hsmmp.modares.ac.ir/article-21-9255-fa.html> (In Persian)

- Rahnama, M.R., & Razavi, M.M. (2012). an Study of Sense of place Effect on Social Capital and Participation in Mashhad's Neighborhoods. *Fine Arts*, 17 (2), 29-36. doi: 10.22059/jfaup.2012.30157 (In Persian).
- Ramezanzadeh Lasbouei, M., & Badri, S.A. (2014). Explaining the socio-economic structures of resilience of local communities against natural disasters with an emphasis on floods, a case study: the tourist basins of Kileh Tanekabon Spring and Sardabroud Kelardasht. *Geography*, 12 (40), 109-141. https://mag.iga.ir/article_253525.html (In Persian).
- Ranjbar, M., & Hamzeh Neisani, M. (2014). Evaluation of the vulnerability level of urban roads and communication networks of the 10th district of Tehran municipality based on the principles of non-active defense and using the Carver method. *Natural Geography*, 7 (26), 99-120. https://jogp.larestan.iau.ir/article_513160.html (In Persian).
- Rashnoodi, A., Soltani, M., Kordnaeij, A., & Hamidzadeh, A. (2019). Designing a Meta Frame Work the Competitiveness of Free Industrial -Trade Zones at the international levels Employing the Meta-Synthesis Approach. *Journal of Marine Science and Technology*, 18 (3), 14-42. doi: 10.22113/jmst.2019.164117.2245 (In Persian).
- Ratnayake, R., Tammaro, Me., Tiffany, A., Kongelf, A., Polonsky, J. A., & McClelland, A. (2020). People-centred surveillance: a narrative review of community-based surveillance among crisis-affected populations. *The Lancet Planetary Health*, 4 (10), 483-495. doi: 10.1016/S2542-5196(20)30221-7.
- Rezaei, M.R. (2013). Evaluating the economic and institutional resilience of urban communities to natural disasters using PROMETHE technique. *Emergency Management*, 2 (1), 27-38. https://www.joem.ir/article_3780.html (In Persian).
- Rezaei, M.R., Safarpour, M., & Kamandari, M. (2014). Investigating and analyzing the compatibility of urban land use with communication arteries, case example: hospitals in two metropolitan areas of Tabriz. *The 6th National Conference on Urban Planning and Management with an emphasis on the components of the Islamic city*, Mashhad. <https://civilica.com/doc/349641/certificate/print/> (In Persian).
- Rezvani, M.R., & Ahadi, A. (2009). Place and the role of culture in the formation of spatial identity. *Cultural researches*, 10 (6), 45-68. https://www.jccs.ir/article_3464.html (In Persian).
- Ricciardelli, A., Manfredi, F., & Antonicelli, M. (2018). Impacts for implementing SDGs: Sustainable collaborative communities after disasters, The city of Macerata at the aftermath of the earthquake, Corporate Governance. *The International Journal of Business in Society*, 18 (4), 594-623. doi: 10.1108/CG-01-2018-0027.
- Rokneddin Eftekhari, A., Sojasi Ghidari, H., & Einali, J. (2007). New Attitude towards Rural Management with an Emphasis on Effective Institutions. *Village and Development* 10 (2), 1-30. http://rvt.agri-peri.ac.ir/article_59305.html?lang=fa (In Persian).
- Rygel, L., O'Sullivan, D., & Yarnal, B. (2006). A method for constructing a social vulnerability index: an application to hurricane storm urges in a developed country. *Mitigation and Adaptation Strategies for Global Change*. 11, 741-764. doi: 10.1007/s11027-006-0265-6.
- Sager, T. (2006). The logic of critical communicative planning: Transaction cost alteration, *Planning Theory*, 5 (3): 223-254. doi: 10.1177/1473095206068629.
- Sakic Trogrlic, R., Duncan, M., Wright, G., Den Homberg, M. V., Adeloeye, A., Mwale, M. (2022). Why does community-based disaster risk reduction fail to learn from local knowledge? Experiences from Malawi. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 83 (1). <https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2022.103405>.
- Salem Ghahfarokhi, A., Rezaei, S.R., Rostami, M., & Alikhah, S. (2020). The place of organizational resilience in the management of tourism crises and disasters. *Shebak*, 6 (3), 31-46. <http://trsd.ir/post.aspx?id=648> (In Persian).
- Samuel, C., & Siebeneck, L. K. (2019). Roles revealed: An examination of the adopted roles of emergency managers in hazard mitigation planning and strategy implementation. *Journal of Disaster Risk Reduction*, 39. doi: 10.1016/j.ijdr.2019.101145.
- Sandelowski, M., Barroso, J., & Voils, CI. (2007). Using qualitative metasummary to synthesize qualitative and quantitative descriptive findings. *Res Nurs Health*, 30 (1), 99-111. doi: 10.

- 1002/nur.20176.
- Sarabia, M., Kagi, A., Davison, A. G., Banwell, N., Montes, G., Aebischer, Gh., & Hostettler, S. (2020). The challenges of impact evaluation: Attempting to measure the effectiveness of community-based disaster risk management. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 49 (2). doi: 10.1016/j.ijdrr.2020.101732.
- Sarmast, B., & Motavasehi, M.M. (2010). Investigating and analyzing the role of the city scale in the sense of place belonging. *Urban Management*, 8 (26), 133-146. http://samshahr.ir/?page_id=296 (In Persian).
- Satizabal, P., Cornes, I., Lourdes Melo Zurita, M., & Cook, B. R. (2022). The power of connection: Navigating the constraints of community engagement for disaster risk reduction. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 68. <https://doi.org/10.1016/j.ijdrr.2021.102699>.
- Savari, M., & Eskandari Damaneh, H. (2019). The role of participatory management in empowering local communities in coping with droughts in southern Kerman province. *Journal of Spatial Planning*, 23 (2) :123-171. <http://hmsmp.modares.ac.ir/article-21-29527-fa.html> (In Persian).
- Segnestam, L., Persson, A., Nilsson, M., Arvidsson, A., & Ijjasz, E. (2003). Country Environment Analysis: A Review of International Experience. *Environment Strategy Papers, No 8.*, World Bank. <https://www.academia.edu/es/21400390>.
- Schmidtlein, M. C., John M., Shafer, M. B., & Susan, L. Cutter. (2011). Modeled earthquake losses and social vulnerability in charleston, south carolina. *Applied Geography* 31, 269-281. doi: 10.1016/j.apgeog.2010.06.001.
- Semken, S., & Freeman, C. B. (2008). Sense of Place in the Practice and Assessment of Place-Based Science Teaching. *Science Education*, 92. 1042-1058. doi: 10.1002/sce.20279.
- Sharifikia, M. (2012). Determining the amount and range of land subsidence using the radar interferometric method (D-InSAR) in the Noug-Bahrman plain. *Journal of Spatial Planning*, 16 (3), 55-77. <https://hmsmp.modares.ac.ir/article-21-5076-fa.html> (In Persian).
- Sharma, S., Kumar, V., Saruchi. (2022). *Community approach toward disaster resilience*, Cognitive Data Science in Sustainable Computing. Chapter 6, Academic press, 125-161. doi: 10.1016/B978-0-12-824038-0.00003-1.
- Shen, W., Nie, Y., & Zhang, H. (2007). A Dynamic Network Simplex Method for Designing Emergency Evacuation Plans. *Transportation Research Record Journal of the Transportation Research Board*, 2022, 83-93. doi: 10.3141/2022-10.
- Shiani, M. (2005). Citizenship and participation in the comprehensive welfare and social security system. *Social Security Journal*, 1 (1), 19-32. https://refahj.uswr.ac.ir/browse.php?a_id=1749&sid=1&slc_lang=fa (In Persian).
- Sojasi Ghidari, H., Sadeghloo, T., & Rayisi, E. (2014). Measuring crisis management knowledge level between rural local administrator with emphasis on earthquake (Case study: Gosht County in Saravan province). *Journal of Rural Research*, 5 (3), 541-564. doi: 10.22059/jrur.2014.53180 (In Persian).
- Spurway, K., & Griffiths, T. (2016). *Disability-inclusive disaster risk reduction: vulnerability and resilience discourses, policies and practices*. Switzerland: Springer International Publishing.
- Taleghani, M., & Saliminia, E. (2018). Community capacity building as a tool for sustainable development of tourism. *Management and entrepreneurship studies*, 4 (1), 144-154. <https://irijournals.com/journals/management/v4-i1-1-spring97/> (In Persian).
- Tang, A. & Wen, A. (2009). An intelligent simulation system for earthquake disaster assessment. *Computers & Geosciences*, 35 (5), 871– 879. doi: 10.1016/j.cageo.2008.03.003.
- Tanwattana, p. (2018). Systematizing Community-Based Disaster Risk Management (CBDRM): Case of urban flood-prone community in Thailand upstream area. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 28, 798-812. doi: 10.1016/j.ijdrr.2018.02.010.
- Taylor, M., Sekhar, S., & D'Este, G. (2006). Application of Accessibility Based Methods for Vulnerability Analysis of Strategic Road Networks. *Network Spatial Economy*, 6, 267-291. doi: 10.1007/s11067-006-9284-9.
- Tiernan, A., Drennan, L., Nalau, J., Onyango, E., Morrissey, L., & Mackey, B. (2019). A review of themes in disaster resilience literature and international practice since 2012. *Policy Design*

- and Practice 2 (3), 1-22. doi: 10.1080/25741292.2018.1507240.
- Tokakisa, V. Polychronioua, P. & Boustras, G. (2019). Crisis management in public administration: The three phases model for safety incidents. *Safety Science*, 113 (2), 37-43. doi: 10.1016/j.ssci.2018.11.013.
- UNISDR. (2009). *Global Assessment Report on Disaster Risk Reduction*. UN publication.
- UNISDR. (2015). *Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015–2030*. United Nations Office for Disaster Risk Reduction.
- Unlu, A., Kapucu, A., & Sahin, B. (2010). Disaster and crisis management in Turkey: a need for a unified crisis management system. *Disaster Prevention and Management*, 19 (2), 155-174. doi: 10.1108/09653561011037977.
- Wisner, B., Blaikie, P., & Cannon, T. (2005). *At risk: natural hazard, people's vulnerability and disasters*. UK: Taylor & Francis e-Library Press.
- Wong, S. (2008). Building Social Capital in Hong Kong by Institutionalising Participation: Potential and Limitations. *Urban Studies*, 45 (7), 1413-1437. doi: 10.1177/0042098008090681.
- World Commission on Environment and Development (WCED0). (1987). *From One Earth to One World: An Overview*. Oxford: Oxford University Press.
- Xu, J., Yin, X., Chen, D., An, J., & Nie, J. (2016). Multi-criteria location model of earthquake evacuation shelters to aid in urban planning. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 20, 51-62. doi: 10.1016/j.ijdr.2016.10.009.
- Yen, M., Wu, T.J., Chiu, A.W., Wong, W., Wang, P., Chan, T., & King, C. (2009). Taipei's use of a multi-channel mass risk communication program to rapidly reverse an epidemic of highly Commun Disease. *PLoS ONE*, 4 (11). doi: 10.1371/journal.pone.0007962.
- Yeo, J., Li, H., Shin, Y. A., & Haupt, B. (2017). Cultural approach to crisis management. *Global encyclopedia of public administration, public policy and governance*, springer, 1-4. doi: 10.1007/978-3-319-31816-5_794-1.
- Yung-Lung, L., Ming-Chin, H., Tsung-Cheng, H., & Cheng-An, Tai. (2007). Urban Disaster Prevention Shelter Vulnerability Evaluation Considering Road Network Characteristics. 2nd *International Conference on Urban Disaster Reduction*. doi: 10.17265/1934-7359/2013.05.011.
- Zafari, H., & Veysi, R. (2011). Investigation of Effective Factors to Reduce Natural Disaster Risks through Public Participation. *Journal of Housing and Rural Environment*, 30 (135), 105-120. http://jhre.ir/browse.php?a_code=A-10-51-2&sid=1&slc_lang=fa (In Persian).
- Zangane Shahraki, S., Galin Sharifdini, J., Hassanzadeh, D., & Salary Moghadam, Z. (2014). Evaluation of the Quality of Life in Informal Settlements, Tehran Metropolitan (Case Study: Islamabad Salehabad). *Human Geography Researches*, 46 (1), 177-196. doi: 10.22059/jhgr.2014.50599 (In Persian).
- Ziari, K., Majdadin Zandav, S., Aghajani, M., & Moghdam, M. (2009). Investigating Citizen Participation and Its Role in Urban Management of Small Cities (Case studies: Galeh Dar, Varzaneh and Hidege). *Journal of Geography and Regional Development*, 7 (13), 211-235. https://jgrd.um.ac.ir/article_26760.html (In Persian).